

Oversikt over museene i statsbudsjettet for 2024

Denne filen viser utdrag fra forslag til statsbudsjettet 2024, som berører museumsfeltet.

Innhold

Kultur- og likestillingsdepartementet.....	2
Klima- og miljødepartementet	2
Olje- og energidepartementet	36
Kommunal- og distriktsdepartementet.....	40
Justis- og beredskapsdepartementet	43
Justis- og beredskapsdepartementet – Svalbardsbudsjettet.....	44
Samferdselsdepartementet.....	47
Forsvarsdepartementet.....	49
Kunnskapsdepartementet.....	51
Nærings- og fiskeridepartementet.....	53
Utenriksdepartementet.....	54
Helse- og omsorgsdepartementet	54
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	55
Barne- og familiedepartementet.....	56

Kultur- og likestillingsdepartementet

Prop. 1 S (2023–2024)

For budsjettåret 2024 under Kultur- og likestillingsdepartementet Utgiftskapitler: 300–353
Inntektskapitler: 3300–3350 og 5568

Regjeringen står fast ved hovedprioriteringene for kultur- og likestillingspolitikken, som er nedfelt i Hurdalsplattformen. Regjeringen vil:

- styrke og legge til rette for et åpent, mangfoldig og variert kunst- og kulturliv som er til for alle
- fremme frivilligheten og «den norske modellen», og legge til rette for at alle, spesielt barn og unge, har mulighet til å delta i idrett og fritidsaktiviteter
- sikre yringsfriheten gjennom de frie og redaktørstyrte mediene, og legge til rette for at alle grupper i samfunnet har et godt medietilbud
- trappe opp arbeidet for likestilling og mot diskriminering på alle samfunnsområder

Arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål står sentralt for regjeringen og må foregå på alle samfunnsområder, særlig er klima- og miljømessig bærekraft et prioritert område. Kulturlivet og frivilligheten bidrar i høy grad til både sosial og økonomisk bærekraft. Regjeringen har som mål å stimulere til mer grønn omstilling i kultursektoren.

1.2 Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for 2024

Regjeringens budsjettforslag for Kultur- og likestillingsdepartementet i 2024 er på til sammen 24,5 mrd. kroner. Det er en økning på 1,2 mrd. kroner fra saldert budsjett 2023, eller tilsvarende 5,0 pst. Dersom anslagsendringene i strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner holdes utenfor, er økningen i budsjettforslaget på 1,8 mrd. kroner eller 7,7 pst.

En stor del av økningen i budsjettforslaget er derfor knyttet til lønns- og prisomregning av tilskuddsbevilgningene. Den ekstraordinære prisomregningen som ble innarbeidet i statsbudsjettet i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2023, jf. omtale i Prop. 118 S (2022–2023), er lagt til grunn og videreført i budsjettforslaget for 2024. Budsjettforslaget bygger videre på oppdaterte anslag for lønns- og prisvekst i 2024.

Prioriteringene bygger på regjeringens politikk, og er blant annet knyttet til arbeidet med å:

- utjevne sosiale forskjeller og gi like muligheter til deltakelse
- legge til rette for kunst og kultur i hele landet
- sikre arbeidsplasser og trygge arbeidsvilkår i kunst- og kultursektoren
- styrke arbeidet for likestilling og mot diskriminering på alle samfunnsområder

Like muligheter til deltakelse og gode rammevilkår for frivillig sektor

I budsjettforslaget for 2024 er dette bl.a. ivaretatt gjennom følgende prioriteringer:

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til ordningen for merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner med 415 mill. kroner, dvs. en økning fra 2 025 mill. kroner til 2 440 mill. kroner i 2024. Samlet innebærer dette at ordningen er styrket med nær 700 mill.

kroner fra Solberg-regjeringens budsjettforslag for 2022. Ordningen er det viktigste virkemiddelet for å styrke hele bredden av frivillig sektor og for å legge til rette for aktivitet og deltakelse over hele landet. Regjeringen vil med forslaget legge til rette for full merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner i 2024.

- Regjeringen foreslår å videreføre strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner. Formålet med ordningen er å motvirke negative konsekvenser som høye strømpriser vil ha for frivillig sektor, og å bidra til at organisasjonene kan opprettholde sitt aktivitetsnivå. Ordningen har tilnærmet samme innretning som for husholdningene.
- Regjeringen vil prioritere frivilligsentralene, og legger med det til rette for frivillighet og engasjement i lokalsamfunnene. Tilskuddet til frivilligsentraler foreslås økt med 38 mill. kroner, noe som også vil legge til rette for opprettelse av flere sentraler i kommunene.

Lokalt og regionalt kulturløft

I budsjettforslaget for 2024 er dette bl.a. ivaretatt gjennom følgende prioriteringer:

- Regjeringen foreslår å fordele til sammen 5,7 mrd. kroner i driftstilskudd til musikk- og scenekunstinstitusjoner (kap. 323) og museer (kap. 328). Det er en økning på 395 mill. kroner, eller tilsvarende 7,4 pst., fra saldert budsjett 2023. Ivaretagelse av kulturinstitusjonene er avgjørende for at befolkningen i hele landet skal ha tilgang på kunst og kultur av høy kvalitet.
- Regjeringen foreslår å øke tilskuddene til flere enkeltinstitusjoner for at disse skal kunne ta i bruk nye formidlingsarenaer og utvikle nye publikumstilbud. Det omfatter bl.a. nye driftstilskudd til Kvääniteatteri i Nord-Troms, Groruddalssatsingen til Det Norske Teatret, IBSEN Museum og Teater i Oslo og Kunstsilo i Kristiansand. I tillegg kommer økte driftstilskudd til flere regionale museer og kulturinstitusjoner over hele landet, som er nærmere omtalt i budsjettforslaget under Del II
- Regjeringen foreslår å fordele i alt 50 mill. kroner i engangstilskudd til lokale kulturtiltak og prosjekter over hele landet. Forslaget støtter opp under regjeringens arbeid med å løfte fram den lokale og regionale kulturen. Formålet er å gi støtte til utviklingen av nye kulturtilbud over hele landet. En samlet framstilling av forslaget er gitt i vedlegg 3.
- Regjeringen foreslår å gi tilsagn om statlig tilskudd til to nye byggeprosjekter under ordningen for nasjonale kulturbygg i 2024, med samlet tilsagn om 235 mill. kroner til å realisere Domkirkeodden historiesenter på Hamar og 95 mill. kroner til oppgradering av konserthuset Olavshallen i Trondheim. I tillegg foreslår regjeringen å bevilge 8 mill. kroner til videreføring av forprosjekt til nytt bygg for samlokalisering av Nordnorsk Kunstmuseum og Arktisk Filharmoni i Tromsø.

Trygt arbeid – kunstnerkår (Kunstnermeldingen)

Regjeringens mål for kunstnerpolitikken er bl.a. å legge til rette for at kunstnere skal kunne virke nasjonalt og internasjonalt, og å sikre kunstnere rimelig betaling og gode arbeidsvilkår og at de kan virke over hele landet.

Regjeringen foreslår å følge opp flere av tiltakene som er varslet i kunstnermeldingen, gjennom bl.a. følgende prioriteringer i budsjettforslaget for 2024:

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til kompensasjons- og vederlagsordningene for rettighetshavere og kunstnere med 42,9 mill. kroner, jf. omtale under Del II, kap. 337. I forslaget inngår en økning på 15 mill. kroner i økt driftsstøtte til statlig støttede visningssteder, som skal øremerkes utstillingsvederlag og honorar til kunstnere. Offentlig finansierte institusjoner og visningssteder har et særlig ansvar for å sørge for rimelig betaling til kunstnere.
- Regjeringen har som mål at kulturaktører og kunstnere fra de nasjonale minoritetene og det samiske samfunnet skal kunne virke på egne premisser. Profesjonelle kompetansemiljø som forvalter disse gruppernes kunst og kultur, er en viktig forutsetning for dette. Regjeringen foreslår derfor et tilskudd til det samiske kunstnerkollektivet Dáiddadállu og det kvenske teateret Kvääniteatteri.
-

Prioriteringer i budsjettforslag 2024:

Kventeateret

IBSEN museum og teater

Sørlandets kunstmuseum -Kunstsilo

50 mill til engangstilskudd til lokale kulturtiltak og prosjekter for å støtte utviklingen av nye kulturtilbud nasjonalt

1.3 Ytringsfrihet

Kunst- og kulturinstitusjoner – med teatre, konsertscener, biblioteker, museer, forlag, kinoer, kulturfrivilligheten osv. – er arenaer og tilretteleggere for uttrykk som kan underholde, provosere, bevege, engasjere og gi innsikt. Den offentlige samtalen hviler ikke minst på et aktivt og mangfoldig sivilsamfunn, med bl.a. frivillige organisasjoner, institusjoner og politiske partier. Arbeidet for likestilling og mot diskriminering legger også til rette for ytringsfrihet og bred samfunnsdeltakelse. Oppfølging av Ytringsfrihetskommisjonens utredning vil derfor berøre mange av departementets saksområder det kommende året.

Oversikt:

Kap. Betegnelse	Regnskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024	Endring i pst.
Administrasjon				
300 Kultur- og likestillingsdepartementet	211 368	208 721	225 559	8,1
<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>211 368</i>	<i>208 721</i>	<i>225 599</i>	<i>8,1</i>
Frivillighetsformål				
315 Frivillighetsformål	3 193 480	3 561 520	3 510 728	-1,4
<i>Sum kategori 08.15</i>	<i>3 193 480</i>	<i>3 561 520</i>	<i>3 510 728</i>	<i>-1,4</i>
Kulturformål				
320 Kulturdirektoratet og Kulturrådet m.m.	2 205 485	2 264 562	2 435 626	7,6
322 Bygg og offentlige rom	339 488	558 981	480 483	-14,0
323 Musikk og scenekunst	2 834 393	2 916 772	3 096 865	6,2
325 Allmenne kulturformål	1 825 222	435 253	467 467	7,4
326 Språk- og bibliotekformål	1 037 822	1 011 691	1 075 537	6,3
327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	98 385	95 188	100 912	6,0
328 Museer m.m.	2 110 303	2 383 215	2 598 605	9,0
329 Arkivformål	465 646	492 849	487 295	-1,1
<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>10 916 744</i>	<i>10 158 511</i>	<i>10 742 790</i>	

Forsterke og utvide arbeidet med Frivillighetsregisteret

Representantforslag om en bedre støtteordning for organisasjoner og frivilligheten.

Kultur- og likestillingsdepartementet følger opp anbefalingene i rapporten *Videreutvikling av Frivillighetsregisteret*, i samarbeid med Brønnøysundregistrene, Lotteri- og stiftelsestilsynet og frivillig sektor. Brønnøysundregistrene har igangsatt et prosjekt, med støtte fra Medfinansieringsordningen, som tar sikte på at flere, og mer oppdaterte, opplysninger legges til Frivillighetsregisteret. Prosjektet sikter også mot å integrere Frivillighetsregisteret tettere med relevante statlige forvaltningssystemer, og skal også samordnes med tilskudd.no. Videre vil Kultur- og likestillingsdepartementet høsten 2023 starte arbeidet med å revidere frivillighetsregisterloven. Lovgjennomgangen tar blant annet sikte på å legge til rette for forenkling i forvaltningen overfor frivillig sektor

Enhetlig definisjon av frivillige organisasjoner

Representantforslag om en bedre støtteordning for organisasjoner og frivilligheten.

Kultur- og likestillingsdepartementet starter høsten 2023 arbeidet med å revidere frivillighetsregisterloven. Registreringsrett i Frivillighetsregisteret skal i den forbindelse gjennomgås. Som en oppfølging av lovarbeidet vil Kultur- og likestillingsdepartementet vurdere hvordan registreringsrett i Frivillighetsregisteret kan gjøres til felles inngangskriterium i ordninger som berører frivillig sektor. Regjeringen kommer tilbake til Stortinget på en egnet måte.

Harmonisere og forenkle søkbare ordninger

Representantforslag om en bedre støtteordning for organisasjoner og frivilligheten.

Oppfølging av anmodningsvedtaket krever koordinert innsats fra flere statlige etater. Revidering av frivillighetsregisterloven, som startes opp høsten 2023, vil berede grunnen for at registrering i Frivillighetsregisteret kan være inngangskriterium for statlige ordninger beregnet for frivillig sektor. Prosjektet som ledes av Brønnøysundregistrene har som målsetting at Frivillighetsregisteret skal inneholde flere og mer oppdaterte opplysninger, og at registeret skal bli tettere integrert med andre statlige forvaltningssystemer. Disse to prosjektene vil danne utgangspunkt for en mer enhetlig statlig forvaltning av tilskudd til frivillig sektor. Hele 13 departementer forvalter tilskudd til frivillig sektor, og det er derfor avgjørende at felles grep blir implementert i hele departementsfellesskapet. Kultur- og likestillingsdepartementet har tatt initiativ til å opprette et tverrdepartementalt forum for den statlige frivillighetspolitikken. Felles retningslinjer for statlige tilskudd til frivillig sektor og forenkling av statlige tilskuddsordninger vil drøftes i forumet.

Stortingssesjon (2021–2022)

Følge opp veilederen «Møteplasser for dataspill og datakultur»

Dokumentene som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 155 S (2021–2022) og Dokument 8:24 S (2021–2022) *Representantforslag om et løft for den digitale spillkulturen.*

Regjeringen vil følge opp vedtaket med den kommende strategien for dataspillpolitikken.

Programkategori 08.15 Frivillighetsformål (kap. 315)

Programkategorien omfatter bevilgninger til frivillighetsformål, herunder idrett og frivillig kulturliv. Departementets hovedoppgaver på disse feltene er:

- forvaltning av tilskudd til frivillige organisasjoner
- samordning av statlig frivillighetspolitikk

Den statlige frivillighetspolitikken omtales i Del III, kapittel 7.

Aktuelle saker

I budsjettet for 2024 gjør regjeringen en rekke prioriteringer som styrker rammevilkårene for frivillig sektor og bidrar til økt deltakelse:

- Regjeringen vil legge til rette for full merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner i 2024. Ordningen når ut til over 22 000 organisasjoner.
- Regjeringen går også inn for å gi full merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg. Ordningen bidrar til anleggsbygging i hele landet.

- Regjeringen fortsetter å prioritere frivilligsentralene, og legger med det til rette for at folk kan bidra og være aktive i sitt lokalmiljø.

Mål og strategier for 2024

Frivillige organisasjoner bidrar til kompetanse, læring og inkludering og gir folk i alle aldre mulighet til å møtes, engasjere seg og være en del av et fellesskap. Frivilligheten er en bærebjelke i det norske demokratiet, og skaper tillit og fellesskap. Idrett og frivillig kulturliv bidrar særskilt til å skape levende lokalsamfunn og et godt liv for den enkelte.

Bevilgningene til frivillighetsformål skal bidra til å skape en selvstendig og sterk frivillig sektor med plass til alle. Regjeringen legger følgende mål til grunn for frivillighetspolitikken:

- 1. Bred deltakelse og aktivitet i hele landet
- 2. Gode rammevilkår for en mangfoldig frivillig sektor
- 3. Enkle regelverk og ordninger
- 4. En samordnet frivillighetspolitikk

Budsjettforslag 2024

Post 60 Tilskudd til frivilligsentraler

Bevilgningen på posten skal gå til tilskuddsordningen for frivilligsentraler i kommunene. Regjeringen foreslår en økning på 38 mill. kroner. Bevilgningsforslaget legger til rette for en videreføring av tilskuddsnivået for sentraler som mottok midler fra ordningen i 2023 og tar høyde for at det opprettes nye sentraler. I forslaget inngår en overføring av 450 000 kroner fra kap. 300, post 79 til Costa Blanca Nord Frivilligsentral.

Lotteri- og stiftelsestilsynet forvalter ordningen og kommunene søker tilskudd på vegne av frivilligsentraler i egen kommune, jf. forskrift 30. juni 2022 nr. 1272 om tilskudd til frivilligsentraler.

Av bevilgningen på posten foreslås et tilskudd på 2,35 mill. kroner til Norges Frivilligsentraler, som er interesseorganisasjon og ressurscenter for frivilligsentralene. Tilskuddet skal bl.a. bidra til kompetanseutvikling i frivilligsentralene.

Den foreslåtte bevilgningen vil også kunne dekke utgifter i Lotteri- og stiftelsestilsynet til forvaltning av ordningen.

Post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

Merverdiavgiftskompensasjonsordningen til frivillige organisasjoner er regjeringens viktigste virkemiddel for å styrke hele bredden av frivillig sektor. Ordningen gjør frivillige organisasjoner i stand til å legge til rette for aktivitet og deltakelse i hele landet

Regjeringen er opptatt av å styrke de brede ordningene og sørget for full kompensasjon i både 2021 og 2022. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til ordningen med 415 mill. kroner, til totalt 2 440 mill. kroner i 2024. Lotteri- og stiftelsestilsynet kan benytte midler på posten til forvaltning av ordningen.

Det vises til presentasjon av hovedelementene i tilskuddsordningen i Prop. 1 S (2021–2022).

Post 71 Strømstøtteordning for frivillige organisasjoner, kan overføres

Regjeringen opprettet i 2022 en egen strømstøtteordning for frivillig sektor, jf. Innst. 251 S (2021–2022) og Prop. 77 S (2021–2022). Formålet med ordningen er å motvirke negative konsekvenser av de høye strømprisene i frivillig sektor og bidra til at frivillige organisasjoner opprettholder aktivitetsnivået.

Regjeringen er opptatt av at frivillige organisasjoner skal ha forutsigbare rammevilkår og foreslår derfor å forlenge strømstøtteordningen for frivillige organisasjoner til og med desember 2024. Gjennom ordningen får søkerne dekket 90 pst. av prisforskjellen mellom 73 øre per kWt og den månedlige gjennomsnittsprisen. Ordningen vil i tillegg justeres fra og med september 2023, slik at dekningsgraden er på om lag samme nivå som i strømstøtneordningen for husholdninger når denne legges om til timesoppløsning. Denne justeringen er også lagt til grunn i bevilgningsforslaget for 2024.

Post 78 Frivillighetstiltak

Bevilgningen på posten skal dekke tilskudd til tiltak på frivillighetsområdet. Hoveddelen fordeles til paraplyorganisasjonene Frivillighet Norge og Norsk musikkråd. De representerer på hver sin måte bredden av frivilligheten, og bygger opp under målene i den statlige frivillighetspolitikken om bred deltakelse i hele landet. Frivillighet Norge er frivillig sektors interessepolitiske samarbeidsforum med over 350 medlemsorganisasjoner. Norsk musikkråd er et samarbeidsnettverk og en interesseorganisasjon for musikklivet i Norge, og har 40 medlemsorganisasjoner.

Også Oslo kommune mottar midler på posten, til Groruddalssatsningens delprogram nærmiljø som støtter tiltak innen frivillighet, kunst og kultur med vekt på barn og unge. Satsingen er en av seks nærmiljøsatser i Oslo og arbeidet er et eksempel for områdesatser i andre deler av Norge.

Regjeringen har som mål at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Høsten 2023 igangsettes arbeidet med en handlingsplan for deltakelse. Bevilgningen på posten foreslås økt med 10 mill. kroner til oppfølging av tiltak i handlingsplanen.

Kap. 315, post 78 Frivillighetstiltak

	(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2023 Forslag 2024	
Frivillighet Norge	9 240	9 800
Frivillighetens år 2022	1 500	
Innsamlingskontrollen ¹		300
Norsk musikkråd	5 610	5 950
Oslo kommune – Groruddalssatsingen	5 000	5 000

¹ I 2023 mottok Innsamlingskontrollen 300 000 kroner av bevilgningen på kap. 300, post 79.

Frivilligsentraler

Frivilligsentralene skal stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. I 2022 ble det fordelt om lag 213 mill. kroner til

483 frivilligsentraler i hele landet. Norges Frivilligsentraler, frivilligsentralenes interesseorganisasjon og ressurscenter, mottok et tilskudd på 2 mill. kroner.

En ny forskrift for tilskudd til frivilligsentraler trådte i kraft i august 2022. Den gjelder fra og med fordelingen for 2023. Lotteri- og stiftelsestilsynet forvalter ordningen.

Kulturstøtta

Formålet med tilskuddet er å styrke og stimulere barn og unges deltakelse i kulturaktiviteter. I 2022 innvilget LNU om lag 4,2 mill. kroner fordelt på 28 søknader, til 17 mottakere.

Fra og med 2023 blir tilskuddet til Kulturstøtta finansiert av spillemidler til kulturformål

Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 320–329)

Programkategorien omfatter bevilgninger til kunst- og kulturformål. Bevilgningene skal bidra til et fritt og uavhengig kunst- og kulturliv som er åpent, inkluderende og mangfoldig.

Statlige midler til kulturformål forvaltes etter prinsippet om armlengdes avstand. Dette innebærer at tilskuddsmottakerne er faglig uavhengige, og at beslutninger som krever kunst- og kulturfaglig skjønn, ikke underlegges statlig styring.

Regjeringen vil legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet og at kunstnere og kulturarbeidere får bedre rettigheter og arbeidsmuligheter. Kulturfrivilligheten skal løftes og sikres gode rammebetingelser.

Regjeringen vil sikre både materielle og immaterielle uttrykk som dokumenterer landets historie. Museene, Arkivverket og Nasjonalbiblioteket m.fl. skal ha økonomiske og bygningsmessige rammevilkår som gir disse viktige institusjonene handlingsrom for å bygge opp, ta vare på, forske på, gjøre tilgjengelig og formidle et bredt spekter av samlinger.

Alle språk er bærere og formidlere av identitet, innhold og kultur. Spesielt for små språksamfunn er dette sentrale perspektiv. Regjeringen vil derfor sikre arbeidet med å styrke bokmål, nynorsk, de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk i tråd med språkloven.

Regjeringen legger derfor stor vekt på å delta på internasjonale arenaer der tiltak for å fremme ytringsfrihet og kunstnerisk frihet blir diskutert, og der normer for ny kulturpolitikk blir utviklet, både i nordisk, europeisk og global sammenheng. Regjeringen vil legge til rette for at kulturutøvere fra Norge kan inngå i internasjonale samarbeid og delta i nettverk som kan bidra til kunstnerisk utvikling.

Aktuelle saker

Kunstnermelding

Regjeringen la den 9. juni 2023 fram Meld. St. 22 (2022–2023) *Kunstnarkår*. Meldingen presenterer regjeringens mål for kunstnerpolitikken framover. De overordnede målene skal bidra til at kunstnerne

- har gode muligheter til å virke som kunstner nasjonalt og internasjonalt
- får rimelig betaling for kunstnerisk arbeid og er tydelig inkludert i kunstnerrelevante politikkområder
- kan virke over hele landet

Kulturfrivillighetsstrategi

Regjeringen la 27. april 2023 fram kulturfrivillighetsstrategien *Rom for deltakelse (2023–2025)*. Strategien gjennomgår utfordringer for kulturfrivilligheten og peker på tiltak innen fire innsatsområder:

- gode rammebetingelser for kulturfrivilligheten
- tilgang på egnede lokaler for kulturaktivitet
- bred deltakelse og tilgang på kulturaktiviteter
- samspill mellom profesjonell og frivillig kulturliv

Regjeringen vil følge opp tiltakene i strategiperioden, og mål og oppfølging i 2024 omtales under kap. 325.

Arkiverket er også i dialog med museer med sikte på å finne fram til nye og bedre modeller for regional forvaltning av privatarkiver m.m. Anno museum planlegger et nytt *Domkirkeodden historiesenter* på Hamar.

Urfolk og nasjonale minoriteter

Regjeringen har som ambisjon å gjennomføre et nytt løft for kulturen som skal komme hele landet til gode. Det skal satses på den regionale og lokale kulturen. Samisk og nasjonale minoriteters kultur og språk vil være en naturlig del av dette.

Profesjonelle kompetansemiljø innen samisk og nasjonale minoriteters kultur bidrar til utvikling på egne premisser, og likeverdige samarbeid med kulturfeltet for øvrig. Det samiske kunsterkollektivet Dáiddadállu er et slikt unikt og etterspurt kompetansemiljø. Regjeringen har derfor lagt fram forslag om å sikre virksomheten i Dáiddadállu fra 2024, jf. kap. 325, post 72. Det kvenske teateret Kvääniteatteri AS forvalter kunnskap om kvensk kunst, kultur og språk, og skal betraktes som et kvensk kompetansemiljø. Regjeringen har lagt fram forslag om å styrke driften av Kvääniteatteri fra 2024, jf. kap. 320, post 75.

Samiske kulturbygg danner viktig infrastruktur for å styrke og bevare samisk identitet, språk og kultur. Statsbygg bygger på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet et samlokalisert nybygg for det samiske nasjonalteatret Beavváš og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino. Det samlokaliserte nybygget skal etter planen ferdigstilles i 2024, og regjeringen har lagt fram forslag om midler til Sametinget til husleiekompensasjon til Beavváš fra 2024.

Det samiske museet RiddoDuottarMuseat i Karasjok har behov for nye lokaler, bl.a. for å kunne vise for publikum den betydelige samiske kunstsamlingen som forvaltes av museet, og for å kunne ta imot gjenstandene som skal tilbakeføres gjennom Bååstede-prosjektet. Regjeringen har lagt fram forslag om videreføring av forprosjektfasen i 2024.

Post 55 Norsk kulturfond

Bevilgningen på posten skal dekke Kulturrådets tilskuddsordninger og avsetninger under Norsk kulturfond. Kulturrådet fordeler fondsavsetningen på bakgrunn av kunst- og kulturfaglige vurderinger. Etter forslag fra Kulturrådet flyttes fire barne- og ungdomstiltak som tidligere har mottatt driftstilskudd fra Norsk kulturfond, ut av fondet. Dette omfatter tilskudd til prosjektet Agenda X (i regi av Antirasistisk senter), Den unge scene (Det Norske Teatret), Trafo.no (Fluks) og JM Norway. Bevilgningen på kap. 320, post 55 foreslås som følge av dette redusert med 9,3 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 325, post 78.

Post 74 Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m.

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til drift og utvikling til organisasjoner og kompetansesentre m.m. på kulturområdet.

Norges museumsforbund 2 120 2 250

Norsk ICOM	350	370
------------	-----	-----

I bevilgningsforslaget på posten er det innarbeidet 1,7 mill. kroner i engangstilskudd til fire tiltak, som del av regjeringens satsing på lokalt og regionalt kulturliv, jf. omtale under del I. Fordelingen av bevilgningen framkommer av vedlegg 3.

Norsk kulturfond – Kulturrådet

Tabell 4.1 Norsk kulturfond – Kulturrådets hovedfordeling av midler 2022

2022	
Tverrgående tilskuddsordninger	60 618
Kulturvern	27 653

Nasjonale kulturbygg

Regjeringen er opptatt av å sikre gode lokaler for museumsvirksomhet, musikk- og scenekunst m.m. Dette bidrar til å øke kvaliteten på kunst og kultur. Målet med tilskudd fra posten Nasjonale kulturbygg er å bidra til å sikre tilgang til gode arenaer over hele landet. For å søke om investeringstilskudd fra denne ordningen, må søknaden gjelde bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon.

et samiske museet RiddoDuottarMuseat (RDM) i Karasjok har behov for nye lokaler, bl.a. for å kunne vise for publikum den betydelige samiske kunstsamlingen som forvaltes av museet, og for å kunne ta imot gjenstandene som skal tilbakeføres gjennom Bååstede-avtalen. Kultur- og likestillingsdepartementet ga i 2023 Statsbygg i oppdrag å igangsette forprosjektering av nybygg for RDM. Regjeringen foreslår midler til videreføring av forprosjektfasen i 2024 over Kommunal- og distriktsdepartementets kap. 2445 Statsbygg, post 30 Prosjektering av bygg.

På posten ble det i 2023 bevilget 5 mill. kroner til forprosjekt for nye lokaler for RiddoDuottarMuseat i Karasjok. For 2024 foreslås midlene videreført på Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett, kap. 2445 Statsbygg, post 30 Prosjektering av bygg.

Nasjonale kulturbygg:

Tilsagn til to nye byggeprosjekter

Anno museum/Domkirkeodden historiesenter: 235 mill

Nordnorsk Kunstmuseum/Arktisk filharmoni samlokalisering: 8 mill

Revidert budsjett 2023 økte tilsagnsrammen til Skogfinsk museum med 20 millioner (126,6 mill)

Helgeland museum (Mosjøen): 6 mill

Musea i Sogn og Fjordane (Fellesmagasin): 7,7 mill

Nordmøre museum/Opera i Kristiansund: 45 mill

Hardanger og Voss museum/Fartøyvernssenter: 8 mill

Museum Nord Skrei: 80 mill

Post 70 Nasjonale kulturbygg, kan overføres

Bevilgningen på posten gjelder tilskudd til nasjonale kulturbygg.

Det er foreslått en bevilgning på 398,3 mill. kroner til nasjonale kulturbygg i 2024. I tillegg foreslår departementet en tilsagnsfullmakt på 448,4 mill. kroner utover bevilgningen for 2024, jf. forslag til vedtak III.

Tabell 4.6 Nasjonale kulturbygg – fordeling av bevilgning

Vis tabellen i full bredde

(i mill. kroner)

Prosjekter	Vedtaksår	Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. forslag 2024	Gjenstår til senere år
Bergen kommune – ombygging av <i>Sentralbadet</i> i Bergen til scenekunsthuss	2016	230	205	25	0
Helgeland museum, nytt museumsanlegg i Mosjøen	2018	32,5	26,5	6	0
Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin i Angedalen, Førde	2019	40	32,3	7,7	0
Kristiansund kommune – nye lokaler for Operaen i Kristiansund og Nordmøre museum	2019	150	105	45	0
Norsk Skogfinsk Museum – nytt formidlingsbygg på Svullrya, Grue	2020	126,6	56	30,6	40
<i>Den Nationale Scene</i> i Bergen – modernisering av teaterbygningen	2021	608,4	426	100	82,4
Hardanger og Voss museum – Fartøyvernssenteret <i>Tett på</i>	2021	43	35	8	0
Museum Nord, <i>Skrei</i> opplevelsessenter i Lofoten	2021	162	70	80	12
<i>Ibsen 2028</i> : Ibsens barndomshjem Venstøp og formidlingscenter Skien bibliotek	2022	95	23	41	31

(i mill. kroner)

Prosjekter	Vedtaksår	Samlet tilsagn	Tidl. bevilget	Bevilgn. forslag 2024	Gjenstår til senere år
Tromsø kommune – forprosjekt til nytt bygg for samlokalisering av Nordnorsk Kunstmuseum og Arktisk Filharmoni	2023	12	4	8	0
Anno museum, nybygg på Domkirkeodden		235		27	208
Olavshallen i Trondheim, oppgradering		95		20	75
Sum prosjekter med tilsagn				398,3	448,4

Prosjekter under planlegging:

RiddoDuottar Museat – Forprosjekt nybygg: På posten ble det i 2023 bevilget 5 mill. kroner til forprosjekt for nye lokaler for RiddoDuottarMuseat i Karasjok. For 2024 foreslås midlene videreført på Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett, kap. 2445 Statsbygg, post 30 Prosjektering av bygg.

Mål og strategier for bevilgninger i 2024:

Tilrettelegge for utvikling ved solid kunnskapsproduksjon og relevant formidling. Helhetlig samlingsutvikling, trygg ivaretagelse og aktiv samhandling.

Museumspolitikken fremover vil preges av Trygg økonomi og ressursstyring, systematiske prioriteringer, godt planverk, god digital kompetanse og effektiv bruk av digitale verktøy, god museumsfaglig kompetanse og godt samspill med andre aktører. Dette vil fremover være gode styringsparametre for fremtidig museumspolitikk. Søke aktivt etter partnerskap som legger grunnlag for solid økonomi forankret i ulike finansieringskilder. Globalisering, digitalisering/klimautfordringer og bærekraftig fremtid er stikkordene

Budsjettforslag 2024:

Norsk folkemuseum avd Eidsvoll 1814: Rammeoverført fra kunnskapsdep: 1 mill

Justismuseet/MiST: Overført Justis dep 9.7 mill i tillegg til en økning i driftstilskudd 1 mill

Nasjonalmuseet: økning i driftstilskudd 22,3 mill

Ulike tiltak (12.5 mill. fordelt):

MiA: 1,5 mill. i husleietilskudd for Grinimuseet og 1 mill. i forvaltnings- og formidlingstilskudd Roald Amundsens hjem Uranienborg

Norsk Teknisk museum: 1 mill. formidling av teleområde

Norsk Folkemuseum: 5 mill. økt driftstilskudd og formidling av IBSEN museet

IRMAS – Norsk Folkemuseum/Museum Stavanger/Museum Vest: 2 mill. økt tilskudd til styrking av fagmiljøene innen marinarkeologi/bedre utnyttelse av ressurser.

Nordnorsk kunstmuseum: 2 mill. i driftstilskudd for avd. Bodø

Revidert 2023 driftstilskudd videreført:

Anno museum/Bevaringssenter Elverum: 4 mill.

Dalane Folkemuseum/Jøssingfjord vitensenter: 2 mill.

Norsk industriarbeidermuseum/Vernebygg Vemork: 2 mill.

Mist/Orkla industrimuseum: 2 mill.

Sørlandets kunstmuseum/Kunstsilo: 11 mill.

Post 71 Kultur som næring

Bevilgningen på posten omfatter tiltak som skal bidra til å styrke kunst- og kultursektorens økonomiske bærekraft. Bevilgningen skal dekke utgifter til tiltak som skal bidra til økt investering i og omsetning av kunst, kulturelle og kreative produkter, tjenester, talenter og rettigheter. Bevilgningen på 21 mill. kroner foreslås videreført i 2024 og skal benyttes som oppdragsmidler til Innovasjon Norge til kulturell og kreativ næring.

Post 72 Kultursamarbeid i nordområdene

Bevilgningen på posten omfatter tilskudd til arbeid med å utvikle kultursamarbeid over grensene i nordområdene. Det er foretatt omdisponeringer i forhold til tidligere år. Disse omdisponeringene omfatter tilskudd på 1,1 mill. kroner til Riddu Riđđu-festivalen, 2 mill. kroner til Dáiddadállu og en økning på 1,2 mill. kroner til Pikene på broen. Midlene skal nyttes til deres arbeid med å utvikle og styrke det internasjonale samarbeidet over grensene i nordområdene.

Kap. 327 Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.

NDR skal ivareta det bygningsmessige vedlikeholdet av Nidaros domkirke og sørge for at kirken og Erkebispegården er tilgjengelige og presenteres for publikum på en god måte.

NDRs virksomhet er knyttet til det overordnede kulturpolitiske målet om å verne og formidle kulturarven. Det innebærer blant annet å vekke interesse for og formidle kunnskap om kulturarven blant folk og gjøre den tilgjengelig for framtidige generasjoner.

or å løse samfunnsoppdraget på en god måte, også på lang sikt, er det sentralt at den særskilte kompetansen innen de kulturhistoriske håndverksfagene som er samlet i virksomheten, sikres for kommende år. Med dette bevares ikke kun Nidarosdomen og Erkebispegården, men også den immaterielle kulturarven som håndverksfagene representerer. NDR satser derfor bevisst på lærlinger og kompetanseoverføring.

NDRs mest ressurskrevende oppgaver er knyttet til sikring, vedlikehold og restaurering av Nidaros domkirke og Erkebispegården. I 2022 har ressursene vært prioritert inn mot forberedelser til

restaurering av søndre tverrskip, tetting av taklekkasjer på Nidarosdomen og ferdigstillelse av forvaltningsplan for Erkebispegårdskomplekset.

Post 78 andre museums- og kulturverntiltak:

Skogfinsk museum: økt driftstilskudd 2 mill.

Kap. 328 Museer m.m.

				(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Regnskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
70	Det nasjonale museumsnettverket	2 029 555	2 299 840	2 506 300
78	Andre museums- og kulturverntiltak	80 748	83 375	92 305
	Sum kap. 328	2 110 303	2 383 215	2 598 605

Innledning

Bevilgningene til museer og andre museums- og kulturverntiltak bygger opp under de nasjonale målene om å bidra til et åpent, inkluderende og mangfoldig kulturliv i hele landet, samt å samle inn, bevare, dokumentere og formidle kulturarv.

Innst. 573 S (2020–2021), jf. Meld. St. 23 (2020–2021) *Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid*, ble behandlet i Stortinget juni 2021. Det var bred politisk enighet om retningen for museumspolitikken framover. Museumsmeldingen løfter fram museer som relevante samfunnsinstitusjoner som bidrar til å sikre infrastrukturen for demokrati og frie ytringer. Meldingen framhever videre museenes rolle som kunnskapsinstitusjoner med høy tillit og som viktige arenaer for troverdig kunnskapsformidling.

Kapitlet omfatter årlige driftstilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket samt driftstilskudd til tre store seilskuter som er i aktiv drift som flytende kulturminner. I tillegg omfatter bevilgningen midler til andre museums- og kulturverntiltak.

Mål og strategier for 2024

Målene for bevilgningene til museer og andre museums- og kulturverntiltak er å legge til rette for institusjonenes videre utvikling gjennom:

- solid kunnskapsproduksjon
- relevant formidling
- helhetlig samlingsutvikling
- trygg ivaretagelse
- aktiv samhandling

I Innst. 573 S (2020–2021) sluttet en samlet stortingskomité seg til de ovennevnte målene.

Kultur- og likestillingsdepartementet ønsker at museumssektoren på best mulig faglig grunnlag er offensivt rettet mot sine omgivelser og profesjonell i sine arbeidsformer og faglige prioriteringer. Departementet legger videre til grunn at museene selv er sentrale aktører i sin utvikling. Profesjonell

og solid drift er avgjørende for å få dette til. Trygg økonomi- og ressursstyring, systematiske prioriteringer, godt planverk, god digital kompetanse og effektiv bruk av digitale verktøy, god museumsfaglig kompetanse og godt samspill med andre aktører vil framover være viktige styringsparametere for museumspolitikken. Det er også avgjørende at museene aktivt søker partnerskap som legger grunnlag for solid økonomi forankret i ulike finansieringskilder.

Under kapitlet bevilges det midler til en rekke museer og andre museums- og kulturverntiltak som i ulik grad bidrar til å nå målene innenfor dette området. Institusjonene og tiltakene definerer selv målene for sin virksomhet innenfor rammene av de overordnede målene.

I 2021 ble det i Meld. St. 23 (2020-2021) *Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid* anbefalt å overføre Forsvarets museer fra Forsvarsdepartementets budsjett til Det nasjonale museumsnettverket under Kultur- og likestillingsdepartementet. Regjeringen ønsker imidlertid heller å skille Forsvarets museer ut fra Forsvaret, men beholde det i forsvarssektoren. Kursendringen tar hensyn til de mange avhengighetene og synergiene mellom museet og andre aktører i forsvarssektoren. Saken vil fremmes som del av ny langtidsplan for forsvarssektoren. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023–2024) for Forsvarsdepartementet.

Museum

Det viktigste statlige virkemidlet på området er tilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket, som er et resultat av museumsreformen iverksatt i 2001. I 2024 omfatter Det nasjonale museumsnettverket 61 institusjoner. Målene med reformen har vært å profesjonalisere driften og styrke fagmiljøene ved de museene som mottar fast driftstilskudd fra Kultur- og likestillingsdepartementet, gjennom å bygge større museumsenheter. Departementet legger til grunn at alle museer i Det nasjonale museumsnettverket i dag har bedre forutsetninger for videre museumsfaglig utvikling enn før museumsreformens tid. I enkelte deler av landet er det ønskelig å få iverksatt ytterligere konsolideringer for å oppnå mer bærekraftige institusjoner, men i store deler av landet er målet med museumsreformen langt på vei innfridd organisatorisk.

Museene i Det nasjonale museumsnettverket kan sies å være kjernen i Kultur- og likestillingsdepartementets museumspolitik. De har et særlig godt utgangspunkt for å være ledende i den videre utviklingen av sektoren. Samtidig er det viktig framover å bygge sterkere faglige broer mellom disse museene og museer som forvaltes under andre departementer og forvaltningsstrukturer.

Museer er sentrale aktører i den grunnleggende infrastrukturen for demokrati og frie ytringer. I dette er det særlig viktig å sikre mangfold og representativitet. Den videre utviklingen av museumssektoren vil også være preget av noen store utviklingstrekk som globalisering, digitalisering, klimautfordringer og arbeidet for en bærekraftig framtid.

Museer er kunnskapsinstitusjoner i bred forstand. De er steder for læring og videreformidling av kunnskap for et bredt sammensatt publikum. Solid kunnskapsproduksjon er en viktig forutsetning for utvikling av relevante formidlingstilbud. Museer skal framover ha en enda tydeligere rolle som kunnskapsinstitusjoner knyttet til forskning, immateriell kulturarv, kulturelt samspill og kritiske perspektiver.

Formidling av kunnskap til ulike brukergrupper er en av de viktigste oppgavene for museer. Formidlingen må oppleves relevant for de ulike brukerne. Formidling ved museer handler både om budskap som museer deler med sitt publikum, og samspill og dialog med sine brukere. Den fysiske og den digitale formidlingen må utfylle hverandre på måter som styrker museumsformidlingen i stort.

Museer kan gi barn og unge unike læringserfaringer og det er viktig at museene videreutvikler sin posisjon som læringsarenaer i bred betydning, samt at det skjer i samspill med forskning om læringsprosesser i museer og i tett dialog med skoleverket.

Museer forvalter store samlinger av gjenstander, bygninger, foto, arkiv m.m. Det er viktig at museene, gjennom ulike samarbeidsformer, bidrar til en mer koordinert og helhetlig samlingsutvikling. Målet er at samlingsarbeidet er dekkende og balansert med tanke på mangfold og representativitet både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Å ta vare på gjenstandssamlinger i museer krever gode oppbevaringsforhold og tilstrekkelig grad av sikring. Trygg ivaretagelse av samlinger må ses i sammenheng med en helhetlig samlingsutvikling. En viktig oppgave er også å ta vare på den immaterielle delen av kulturarven gjennom å legge til rette for at håndverkstradisjoner og kulturuttrykk blir ivaretatt gjennom aktiv bruk.

Samarbeid utover egen institusjon har lenge vært en viktig del av museenes arbeidsform. Det er viktig at museene framover legger vekt på sin rolle som en samhandlende aktør på tvers av fagfelt, institusjoner, brukergrupper og interessenter.

Den digitale utviklingen vil også framover prege museumshverdagen og kreve økt digital forståelse og kompetanse. Digitalisering har så langt gjerne handlet om registrering og formidling for museenes del. Framover vil det også være nødvendig å øke den digitale kompetansen til å håndtere spørsmål knyttet til rettigheter og eierskap til digitalt materiale. Ikke minst er dette sentralt i møte med de store, globale aktørene for publisering og deling. Det ligger også et stort formidlingspotensial i digitale plattformer og digital teknologi. Museene forventes å ha økt fokus på dette området framover.

Samspillet mellom museer og de frivillige er en verdifull ressurs som må tas vare på framover. Høy frivillig deltakelse er blant annet viktig for den tilliten vi har i samfunnet vårt. Frivillig innsats medvirker til å sikre felles kulturarv og er avgjørende for mye virksomhet i museene. Museenes samarbeid med de frivillige er en viktig del av museumsarbeidet. Lokal forankring, større aktivitet og kunnskapsdeling er sentrale gevinster av slikt samarbeid. Dette må videreutvikles i takt med endringer i både de frivilliges interesser og samfunnsutviklingen ellers.

Nasjonalmuseet

Nasjonalmuseet er landets fremste institusjon for samling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur.

Den nye museumsbygningen på Vestbanen i Oslo åpnet 11. juni 2022. Det nye museet er Nordens største kunstmuseum. Siden åpningen har tilstrømmingen av publikum til museet vært betydelig.

Målet med det nye museet er å skape et vitalt, nasjonalt forsknings- og formidlingscenter for de visuelle kunstartene. Museet skal være en nyskapende møteplass der et bredt sammensatt publikum skal oppleve og få kunnskap om de visuelle kunstartene, og nybygget skal markere Nasjonalmuseet som en utstillings- og formidlingsarena på internasjonalt nivå.

Annet:

Forsikring innlån fra utlånet: 4,4 mill i potten

2, 6 mill NTNU sin håndverk utdanning

5,4 mill til museumsforskning

Daivvat Duiskkas 120.000,-

Engangstilskudd (19,5 mill) i tiltak:

328	70	Anno museum – utvandrerjublieet 2025	1 500
328	70	Buskerudmuseet – vedlikehold av kulturhistoriske bygninger	2 200
328	70	Musea i Sogn og Fjordane – Tusenårsstaden Gulatinget 2024	300
328	70	Nordlandsmuseet – samarbeidsprosjekt med Árran om samisk utstilling i Bymuseet i Bodø	1 000
328	70	Preus museum – samlingsforvaltning	1 500
328	70	Sør-Troms Museum – skonnerten Anna Rogde	2 000
328	70	Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta Museum – etablering av aktivitetspark ved verdensarvsenteret	1 000
328	70	Vest-Agder-museet – miljøsanering av brygger	3 500
328	70	Vestfoldmuseene – Herregården i Larvik	3 000
328	70	Vest-Telemark Museum – vedlikehold av kulturhistoriske bygninger	2 000
328	70	Viti – modernisering og fornying av drifts- og publikumsbygninger	1 500
328	78	Fullriggeren Sørlandet – vedlikehold	4 000
328	78	Skoleskipet Christian Radich – vedlikehold	4 000
328	78	Statsraad Lehmkuhl – vedlikehold	4 000
329	01	Arkivverket – forprosjekt for samisk språkutvikling og samiske lydarkiv i Sámi Arkiiva	2 000
351	70	Skeivt arkiv – «Den skeive bevegelsens historie, 1900–2000»	1 000

Kap. 325, post 72 Kultursamarbeid i nordområdene

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023 Forslag 2024	
Arctic Arts Summit	500	1 500
Artica Svalbard	2 900	3 000
Barentskult	1 600	1 500
Det nordlige dimensjons kulturpartnerskap	300	300

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023 Forslag 2024	
Kunsterkollektivet Dáiddadállu	1 000	2 000
Longyearbyen lokalstyre	185	230
Pikene på broen	3 375	3 900
Riddu Ridđu-festivalen	0	1 100

Kap. 326, post 73 Språktiltak

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023 Forslag 2024	
Det Norske Akademi for Språk og Litteratur	140	150
Kainun institutti – Kvensk institutt	7 885	8 390
Landssamanslutninga av nynorskkommunar	2 995	3 180
Noregs Mållag	6 375	6 770
Norges Døveforbund	2 785	2 960
Nynorsk avissenter	3 410	3 620
Nynorsk Pressekontor	7 075	8 520
Riksmålsforbundet	1 775	1 880
Ruijan Kaiku – kvensk avis	1 360	1 440

Kap. 328, post 70 Det nasjonale museumsnettverket

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023 Forslag 2024	
Anno museum ¹	71 710	79 570
Aust-Agder museum og arkiv	24 790	26 230
Baroniet Rosendal	2 160	2 285
Blaafarveværket	11 330	11 990
Buskerudmuseet ¹	24 845	26 290
Bymuseet i Bergen	20 285	21 470
Dalane Folkemuseum	4 130	6 370
Drammens Museum for kunst og kulturhistorie	8 875	9 390

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023	Forslag 2024
Galleri F 15	14 010	14 830
Gudbrandsdalsmusea	5 235	5 545
Hardanger og Voss museum	12 865	13 615
Haugalandmuseet	7 405	7 835
Helgeland Museum	19 885	21 040
Henie Onstad Kunstsenter	14 315	15 150
Jærmuseet	22 055	23 340
KODE Kunstmuseer og komponisthjem	53 315	46 450
Kraftmuseet	7 650	8 095
Lillehammer museum	80 310	84 970
MiA – Museene i Akershus	32 045	36 440
Midt-Troms Museum	5 085	5 390
Mjøsmuseet	10 625	11 245
Musea i Sogn og Fjordane ¹	42 530	45 000
Museene Arven (tidl. Stiklestad Nasjonale Kultursenter)	28 060	29 690
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark	6 495	6 875
Museene i Sør-Trøndelag	143 425	164 510
Museet Midt	14 410	15 250
Museum Nord	24 995	26 450
Museum Stavanger	25 560	27 050
Museum Vest	20 555	22 750
Museumssenteret i Hordaland	13 370	14 150
Nasjonalmuseet	863 700	936 100
Nordlandsmuseet ¹	19 850	21 010
Nordmørsmusea (tidl. Nordmøre museum)	9 905	10 485
Nordnorsk Kunstmuseum	33 900	37 870
Nord-Troms Museum	4 645	4 920

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023	Forslag 2024
Norsk Bergverksmuseum	18 430	19 500
Norsk Folkemuseum	187 725	205 620
Norsk Industrierbeidermuseum	21 490	24 740
Norsk Luftfartsmuseum	15 175	16 060
Norsk Teknisk Museum	35 810	38 890
Nynorsk kultursentrum	24 115	25 520
Næs Jernverksmuseum	2 785	2 950
Oslo Museum	14 815	15 680
Perspektivet Museum	4 035	4 270
Preus museum ¹	17 315	18 320
Randsfjordmuseet	9 020	9 545
Romsdalsmuseet	10 205	10 800
Ryfylkemuseet	6 790	7 190
Sunnhordland Museum	4 595	4 865
Svalbard museum	2 095	2 220
Sørlandets Kunstmuseum	13 120	24 890
Sør-Troms Museum ¹	14 630	13 480
Telemark museum	18 950	18 050
Valdresmusea	12 680	13 420
Varanger museum	15 520	16 420
Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta Museum ¹	4 135	4 380
Vest-Agder-museet ¹	33 645	35 600
Vestfoldmuseene ¹	41 875	44 310
Vest-Telemark Museum ¹	7 815	8 270
Viti ¹	25 840	27 340
Østfoldmuseene	32 905	34 820

¹ I tillegg til det ordinære driftstilskuddet foreslås også tiltaket tildelt et engangstilskudd i 2024. Dette engangstilskuddet er ikke inkludert i tabelloversikten ovenfor, men framkommer av vedlegg 3.

Kap. 328, post 78 Museums- og kulturverntiltak

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2023 Forslag 2024	
Det Internasjonale Barnekunstmuseet	4 960	5 250
Fullriggeren Sørlandet ¹	13 470	14 250
Ishavsmuseet Aarvak	1 050	1 100
Jødisk Museum i Oslo	7 735	8 190
Jødisk Museum Trondheim	2 630	2 785
Norsk Skogfinsk Museum	3 355	5 550
Sametinget – Dávvirat Duiskkas	2 100	2 220
Skibladner	2 890	3 060
Skoleskipet Christian Radich ¹	11 710	12 390
Statsraad Lehmkuhl ¹	17 430	18 440

¹ I tillegg til det ordinære driftstilskuddet foreslås også tiltaket tildelt et engangstilskudd i 2024. Dette engangstilskuddet er ikke inkludert i tabelloversikten ovenfor, men framkommer av vedlegg 3.

Klima- og miljødepartementet

I 2024 blir det innenfor kulturmiljøområdet foreslått å gi tilskudd til:

– Overføring av staten sine eigedommar på Røros (6,2 mill. kroner) (...) Bygningsvernsenteret ved Rørosmuseet i Musea i Sør-Trøndelag as (MiST) skal utføre antikvarisk istandsetjing og vedlikehald på eigedommane som ledd i forkinga, dokumentasjonen og formidlinga av bergverksverksemda som museet driv. Tilskotet skal dekkje dei årlege forvaltningskostnadene.

- Investeringstilskot verdsarvsenter (5 mill. kroner). Midlane er eit investeringstilskot for etablering av verdsarvsenter. Midlane skal nyttast til nybygg og ombygging av eksisterande bygg for etablering av verdsarvsenter. Midlane kan òg nyttast til å rehabiliterer og byggje om på eksisterande autoriserte verdsarvsenter. Senter med konkrete planar og forpliktande medfinansiering er prioriterte. Det vil bli lagt vekt på at tilskotet, der forholda ligg til rette for det, blir sett i samanheng med andre relevante statlege tilskotsordningar. Nye verdsarvsenter skal framleis som hovudregel etablerast med samlokalisering av eksisterande relevante institusjonar. I 2024 går tilskotet til etablering av verdsarvsenteret på Ornes knytt til Urnes stavkyrkje.

Rapport 2022

Desse tiltaka fekk tilskot i 2022: Internasjonal verdsarv, kapasitets- og kompetansebyggingsaktivitetar i regi av Unescos rådgjevande organ IUCN og ICCROM som oppfølging av Noregs internasjonale engasjement under verdsarvkonvensjonen, og dei seks autoriserte verdsarvsentera (Vega, Vestnorsk fjordlandskap, Alta, Røros og Circumferensen, Industrieren Rjukan-Notodden og Urnes). I tillegg fekk desse tiltaka tilskot i 2022: Foreningen Fredet, Etter- og vidareutdanning (EVU), Bygg og Bevar, Klimapark 2469, Fortidsminneforeningen, Kulturminnedagen, Norges Verdensarv, Bygningsvernsenteret ved Rørosmuseet i Musea i Sør-Trøndelag as (MiST), rassikring ved Øvre Stortvart, kartlegging av freda hytter på Svalbard og Norges metallsøkerforening.

Verdiskaping naturarv (s.155-156)

Til formålet er det sett av 4,2 mill. kroner, ein auke på 0,2 mill. kroner grunna prisjustering.

Mål

Målet med ordninga er å medverke til at verneverdiane i verneområda og andre verdifulle naturområde blir del av ei brei verdiskaping som har ein langsiktig positiv effekt på natur, lokalsamfunn og næringsutvikling.

Kriterium for måloppnåing

Måloppnåinga blir vurdert ut frå om tilskotet stimulerer til at verneområda og andre verdifulle naturområde blir del av ei brei verdiskaping der natur, lokalsamfunn og næringsutvikling har ein langsiktig positiv effekt av tiltaka

Tildelingskriterium

Kommunar, regionråd, frivillige organisasjonar, verksemdar, grunneigarar, naturinformasjonssenter, tilsynsutval og verneområdestyre kan få tilskot til tiltak for å kanalisere ferdsel, tiltak for å utvikle besøksforvaltning av nasjonalparkar, naturfagleg kompetanseheving i reiselivsverksemdar, tiltak for å betre samarbeidet mellom naturforvaltning, næring og lokalsamfunn og til ulike typar av informasjon og leing av prosjekt som kjem inn under desse tiltaka.

Tilskot kan også bli gjeve til implementering av merkevare- og kommunikasjonsstrategien for nasjonalparker i regi av nasjonalparkkommunar godkjende etter nye kriterium, nasjonalparklandsbyar og nasjonalparksenter. Det er krav om minst 50 pst. eigeninnsats (økonomiske midlar eller arbeidsinnsats).

Oppfølging og kontroll

Oppfølging skjer hovudsakleg i form av fortløpande kontakt mellom Miljødirektoratet og prosjekta som får tilskot. Kontrollen skjer i hovudsak gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende prosjektrapportar og årsmeldingar og av revisorstadfesta årsrekneskap.

Rapport 2022

Det kom inn 44 søknader i 2022. 20 av søknadene vart tildelte midlar. Det vart gjeve tilskot til ulike typar av informasjons- og formidlingstiltak og tilrettelegging av turstiar, utkikkspunkt og andre attraksjonar for å fremje naturopplevingar og auke verdiskapinga i nasjonalparkkommunar og -landsbyar og andre område. Dette har bidrege til betra besøksforvaltning ved verneområde og andre naturområde og til at fleire besøkjande har fått ei god oppleving i møtet med desse områda utan skade på naturen. Desse fekk tilskot i 2022: Audun Heier, Geopark Sunnhordaland AS, Grane kommune, Kari Marie Jenstad, Lierne Nasjonalparksenter, Lister Friluftsråd, Lom kommune, Magma Geopark AS, Nordveggen AS, Norges nasjonalparkkommuner, Norsk Bremuseum, Nærøyfjorden Verdsarvpark, Reisa Nasjonalparkstyre, Stiftelsen Museum Vest, Stiftelsen Nordland nasjonalparksenter, Stiftelsen Norsk institutt for naturforskning, Varanger Museum og VisitRjukan AS.

Villreinfjellet som verdiskapar (s.156-157)

Til formålet er det sett av 9 mill. kroner, ein auke på 0,5 mill. kroner grunna prisjustering.

Mål

Målet er å stimulere til brei verdiskaping knytt til dei ti nasjonale villreinområda, særleg retta inn mot ulike delar av reiselivet. Ordninga skal medverke til god gjennomføring av dei regionale planane for villreinområda og til å utvikle og spreie kunnskap om villreinen og villreinfjellet til ulike målgrupper.

Kriterium for måloppnåing

Måloppnåinga blir vurdert ut frå om tilskotet stimulerer til at dei nasjonale villreinområda blir del av ei brei verdiskaping der villrein, lokalsamfunn og næringsutvikling har ein langsiktig positiv effekt av tiltaka.

Tildelingskriterium

Tilskot kan bli tildelt til prosjekt i samsvar med den fastsette programplanen. Prosjekta skal inkludere fleire ulike tiltak og må vere knytte til eit geografisk område eller eit tema innanfor dei kommunane som er omfatta av dei nasjonale villreinområda. Det er utvikla eit eige sett med søknadskriterium der det mellom anna blir lagt vekt på god samanheng med handlingsprogramma knytte til dei regionale planane. Det blir òg lagt vekt på at prosjekta skal ha geografisk spreing og dekkje ulike tema og problemstillingar knytte til dei ulike nasjonale villreinområda. Prosjekta skal femne om både miljøvis, sosial, kulturell og økonomisk verdiskaping. Det er krav om minst 50 pst. eigeninnsats i form av arbeid eller andre økonomiske midlar.

Oppfølging og kontroll

Oppfølging skjer hovudsakleg i form av jamleg kontakt mellom Miljødirektoratet og dei prosjekta som får tilskot, og ved at statsforvaltaren deltek i dei styrande organa for prosjekta. Kontroll skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende prosjektrapportar og årsmeldingar og av revisorstadfesta årsrekneskapar. Norsk villreinsenter har ei viktig rolle i fagleg oppfølging og rådgjeving for prosjekta og arrangerer òg årlege nettverkssamlingar for alle prosjekta i samarbeid med Miljødirektoratet.

Rapport 2022

Følgjande prosjekt fekk tilskot i 2022: Villreinløypa (Gudbrandsdalsmusea AS), Mennesket og reinen (Viken fylkeskommune), Villrein og istid (Norsk institutt for naturforskning mfl.), Tradisjon og destinasjon (Telemarksforskning mfl.) Heiplanen – handlingsprogram (Rogaland fylkeskommune), Fotavtrykk vandreutstilling (Fjellrein AS), Tilrettelegging, styring av ferdsel og informasjon (Eidfjord kommune), Utvikling av opplevingspakkar i Vingelen NPL (Bunåva SA Villreinkunnskap Nordfjella (Norsk villreinsenter)), Rein på menyen (Frichs Management AS), Villreinen som verdiskapar langs Valldalsleia (Fjord kommune), Kommunikasjonsplan Hardangervidda (Viken fylkeskommune). Alle prosjekta er knytte til dei regionale planane for nasjonale villreinområde, og dei har ført til brei mobilisering til samarbeid mellom ulike aktørar lokalt og regionalt. Prosjekta har også ført til at det er etablert gode koplingar til arbeidet med besøksstrategiar for verneområda. Det er oppretta eigne temasider for prosjekta på nettstaden til Norsk villreinsenter, villrein.no.

Tabell 7.4 Totale beløp sette av til ulike sentertypar.

Senterkategori	(i 1 000 kr)
Besøkssenter nasjonalpark	42 004
Norsk villreinsenter	9 217
Besøkssenter våtmark	8 196
Besøkssenter rovdyr	9 048
Naturretteiing	8 014
Det nasjonale villakssenteret	9 916
Besøkssenter for skog	1 341
Besøkssenter for Oslofjorden	1 624
Verdsarvsentera	17 775
Sum	107 135

Post 60 Kulturminnekompetanse i kommunane (s.187)

Tilskot frå post 60 skal bidra til å byggje kulturmiljøkompetanse i kommunane, slik at kommunane kan vareta kulturmiljø i samfunns- og arealplanlegginga si. På den måten vil kulturmiljø kunne brukast som ein ressurs i samfunnsutviklinga. Det blir gjeve tilskot til kommunale kulturmiljøplanar og til ulike kompetanse- og samarbeidsmodellar som styrkjer arbeidet lokalt. Det blir lagt til rette for samarbeid mellom fylkeskommunar, kommunar, museum, Sametinget og frivillige. Basert på «Evaluering av Kulturminner i kommunene (KIK)» (Agenda Kaupang, rapport 2020) og «Evaluering av

satsingen Kulturminner i kommunene (KIK) – Erfaringer fra kommunene» (Menon-publikasjon nr. 16/2020), og for å møte utfordringane og behova dei ulike kommunane har, blir det frå 2024 opna for å gje tilskot til kurs og tiltak som bidreg til å styrkje den lokale kulturmiljøkompetansen og samfunnsutviklarrolla til fylkeskommunane. Det blir foreslått ei løyving på 9,4 mill. kroner på posten for 2024. Posten er prisjustert.

Post 70 Tilskot til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne, kan overførast (s.188)

Det blir foreslått ei løyving på 41,5 mill. kroner på posten for 2024. Posten er prisjustert.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å medverke til forvaltning, sikring, restaurering, skjøtsel, tilrettelegging, formidling og dokumentasjon av automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne. Tildelingskriterium Forskrift om tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner regulerer kva det kan gjevast tilskot til frå posten. Tilskot kan gjevast til dekning av heile eller delar av utgiftene til arkeologisk arbeid i samsvar med forpliktingane til staten omtalte i kulturminnelova §§ 8, 9 og 10. Delar av midlane under posten er knytte til Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG) og Bevaringsprogrammet for utvalde, arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK). Posten dekkjer òg tilskot til arkeologiske museum, sjøfartsmuseum og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Posten er òg nytta til finnarlønn.

Innanfor det samla løyvingsforslaget blir det lagt opp til at inntil om lag halvparten blir nytta til dei lovpålagde oppgåvene på området (refusjon av utgifter knytte til mindre private tiltak og særlege grunnar). Ved særskilde høve kan det bli aktuelt å avvike frå denne fordelinga av løyvinga. Oppfølging og kontroll Tilskotsmottakarane blir følgde opp for å sikre at midlane blir brukte som føresett, og innsende rapportar og rekneskapar blir kontrollerte. Dei tilskota som gjeld statleg kostnadsdekning ved tiltak som krev arkeologiske arbeid, blir gjevne til den institusjonen som utfører arbeidet, og denne rapporterer om bruken.

Rapport 2022

Det er gjennomført dokumentasjon, formidling, skjøtsel og sikring av bergkunstlokalitetar over heile landet i regi av Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG). Totalt vart det gjeve 6,4 mill. kroner i tilsegn om tilskot til nye tiltak innanfor BERG i 2022.

Tiltaka gjeld minst 136 bergkunstlokalitetar og er utførte av fylkeskommunane, Sametinget og dei arkeologiske forvaltningsmusea, ofte i samarbeid med lokale partnarar. Gjennom Interregprosjektet Samhell som vart fullført i september 2022, har det òg vore nasjonalt og regionalt samarbeid om metodeutvikling, forvaltning og formidling av bergkunst i Sverige og Noreg.

I løpet av 2022 vart det òg gjennomført skjøtsel og tiltak for å gjere kulturminne tilgjengelege for publikum over heile landet i regi av Bevaringsprogrammet for utvalde arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK). Totalt vart det gjeve 1,8 mill. kroner i tilsegn om tilskot til tiltak innanfor BARK i 2022.

I 2022 vart det sett i gang skjøtsel og tiltak for å gjere kulturminne tilgjengelege i 18 slike BARK-prosjekt. Det omfattar minst 52 arkeologiske lokalitetar. Arbeidet vart utført av fylkeskommunar og Sametinget i samarbeid med kommunane, lokale lag, foreiningar og frivillige.

Det er gjennomført mange arkeologiske undersøkingar i 2022 knytt til ordningane der staten dekkjer utgifter til arkeologiske undersøkingar i samband med mindre, private tiltak og dersom det ligg føre

særlege grunnar. 16,8 mill. kroner vart gjevne i tilsegn om tilskot til arkeologiske undersøkingar i samband med drenering i landbruket.

Tabell 7.11 Tiltak til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne 2022.

Tiltak	Tal på saker	Tilskot (i 1 000 kr)
Mindre private tiltak: utbetalte tilskot til arkeologiske granskingar	55	14 772
Særlege grunnar: utbetalte tilskot til arkeologiske granskingar	14	5 034
Sikring av arkeologiske kulturminne og vitskapleg kjeldemateriale	19	2 390
Andre prioriterte styresmaktoppgåver ved dei arkeologiske forvaltningsmusea		829
Saksbehandling ved sjøfartsmusea		6 650
Finnarlønn	590	1 126
Bevaringsprogrammet for bergkunst (BERG)		6 956
Bevaringsprogrammet for utvalde arkeologiske kulturminne og kulturmiljø (BARK)		1 271
Sum		39 028

Post 71 Tilskot til freda kulturminne i privat eige og kulturmiljø og kulturlandskap, kan overførast (s.189)

Det blir foreslått ei løyving på 151,9 mill. kroner på posten for 2024. Posten er prisjustert.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å bevare freda kulturminne og kulturmiljø i privat eige. Ordninga skal bidra til at slike blir sette i stand etter antikvariske retningslinjer. Tilskot skal dekkje meirkostnader, heilt eller delvis, som følgjer av krav til antikvarisk utføring ved sikring, istandsetjing, vedlikehald og skjøtsel. Eit sentralt formål er å bidra til å lempe på den økonomiske byrda for privatpersonar som eig freda kulturminne. Tilskotsordninga skal også bidra til å sikre verdien kulturminne og kulturmiljø har som kjelde til kunnskap og oppleving, og at føresetnadene for å gje opplevingar blir varetekne, og leggje til rette for berekraftig verdiskaping og bruk.

Tildelingskriterium

Forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie regulerer kva det kan gjevast tilskot til frå posten. Freda kulturminne som er eigde av privatpersonar, skal prioriterast ved fordelinga av tilskot.

Oppfølging og kontroll

Detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gjevne i dei enkelte tilskotsvedtaka. Kontrollen av tilskotsmottakarar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskapar. Oppfølging på staden kan vere særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet blir utført i samsvar med antikvariske retningslinjer. Fylkeskommunane og Sametinget rapporterer til Riksantikvaren. Klima- og miljødepartementet vil i samarbeid med Riksantikvaren i 2024 vurdere tiltak for at prioriteringa av tilskot blir gjort i samsvar med formålet og tildelingskriteria.

Rapport 2022

Post 71 var på 142,8 mill. kroner i 2022. Fylkeskommunane og Sametinget fekk søknader frå om lag 580 eigarar av kulturminne, på til saman 435 mill. kroner. Av desse var om lag 30 søknader frå museum og 60 søknader frå eigarar av ikkje-freda kulturminne. Behovet for tilskot til istandsetjing er

stort over heile landet. Samstundes er behovet ulikt hos dei ulike fylkeskommunane, både når det gjeld omfanget av freda kulturminne i privat eige og tilstanden på desse.

Riksantikvaren gjennomførte i 2022 kontroll av regionalforvaltninga og Sametingets forvaltning av utvalde tilskotsordningar. Fordelinga av tilskot frå post 71 tyder på at intensjonen om å lempe på byrda for privatpersonar som er eigarar, ikkje vart tilstrekkeleg prioritert. I 2022 gav seks tilskotsforvaltarar tilskot på til saman 5,9 mill. kroner til museum. Ni tilskotsforvaltarar gav til saman om lag 7 mill. kroner i tilskot til eigarar av ikkje-freda kulturminne.

Post 72 Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne, kan overførast (s.190)

Det blir foreslått ei løyving på 62,3 mill. kroner på posten for 2024. Posten er prisjustert.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å setje i stand og halde ved like tekniske og industrielle kulturminne (TIK) for å bidra til kunnskap, opplevingar, bruk og verdiskaping.

Tildelingskriterium

Forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner regulerer kva det kan gjevast tilskot til frå posten. Tilskot kan gjevast til eigarar og forvaltarar av tekniske og industrielle kulturminne til sikring; istandsetjing; vedlikehald; kulturminne og tilstandsregistrering; dokumentasjon; moglegheitsstudiar; lønn til stillingar som er direkte knytte til forvaltning, drift og vedlikehald.

Tilskot til forvaltning, drift og vedlikehald (FDV) av dei 15 anlegga som inngår i bevaringsprogrammet, skal prioriterast ved fordelinga av tilskot. Samstundes som behovet blir vurdert kritisk og opp imot dei andre prioriteringane i forskrifta.

Tilskot skal også stimulere til auka bruk av, interesse for og kunnskap om eit mangfald av tekniske og industrielle kulturminne.

Oppfølging og kontroll

Detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gjevne i dei enkelte tilskotsbrev. Kontrollen av tilskotsmottakarar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskapar. Oppfølging på staden kan vere særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet blir utført i samsvar med antikvariske retningslinjer. Fylkeskommunane og Sametinget rapporterer til Riksantikvaren.

Rapport 2022

Post 72 var på 58,6 mill. kroner i 2022. Ti fylkeskommunar fekk søknader på til saman 158 mill. kroner. Dette inneber at søknadene til fylkeskommunane var nesten tre gonger større enn ramma til tilskotsposten. Ei framleis prioritering av 15 anlegg som har vore del av bevaringsprogrammet, gav stort utslag i fordelinga mellom fylkeskommunane. Møre og Romsdal, Troms og Finnmark, Rogaland har ikkje anlegg på lista. I overkant av 80 pst. av løyvinga gjekk i 2022 til dei 15 prioriterte anlegga. Frå 2021 til 2022 var det ein auke frå 41 til 55 søknader frå anlegg utanfor dei prioriterte anlegga. Dei resterande 20 pst. av løyvingane gjekk til 42 anlegg utanfor lista. Riksantikvaren prioriterte at alle fylkeskommunar som hadde fått inn søknader frå tekniske og industrielle anlegg, skulle få tilskot.

Post 75 Tilskot til fartøyvernssenter, kan overførast (s.192)

Det blir foreslått ei løyving på 18,6 mill. kroner på posten for 2024. Løyvinga er auka med 2 mill. kroner. Posten er prisjustert.

Formålet blir også vareteke av forslag til løyvingar på budsjettet til Kultur- og likestillingsdepartementet.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å vareta og føre vidare kunnskap om handverk knytte til antikvarisk istandsetjing og vedlikehald av verna og freda fartøy. Målet er vidare å medverke til å skape solide fagmiljø gjennom å stimulere til samarbeid mellom dei nasjonale fartøyvernssentera og andre aktørar.

Tildelingskriterium

Forskrift om tilskudd til fagutvikling i fartøyvernet regulerer kva det kan gjevast tilskot til frå posten. Tilskot kan gjevast til dei nasjonale fartøyvernssentera og andre aktørar med relevant kompetanse. Tilskot kan gjevast til kjerneaktivitetar og fagutviklingsprosjekt. Tilskot til kjerneaktivitetar er meinte for dei nasjonale fartøyvernssentera. Tilskotsmidlane er ikkje støtte til drift.

Tilskot til fagutviklingsprosjekt skal bidra til auka kunnskap om fartøy, handverk og tekniskar nødvendige til vedlikehald og ivaretaking av verna og freda fartøy. Løyvingar skal bidra til å heve kvaliteten på vernearbeidet og ha som mål å auke den antikvariske kvaliteten på istandsetjings- og restaureringsarbeid. Tilskot skal prioriterast til fagutviklingsprosjekt som går for seg i samarbeid mellom dei nasjonale fartøyvernssentera og andre aktørar. Prosjekta kan både vere akademiske og praktisk retta og bør som ein hovudregel vere fleirårige.

Oppfølging og kontroll

Detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gjevne i dei einskilde tilskotsbrev. Oppfølging på staden og i samarbeidsforum med mellom anna dei tre fartøyvernssentera er viktig. Kontrollen av tilskotsbruken skjer i samsvar med økonomireglementet, gjennom møte, generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskapar. Dei tre nasjonale fartøyvernssentera skal sende inn revidert årsrekneskap og årsmelding.

Rapport 2022

Løyvinga på posten var på 15,6 mill. kroner i 2022. Dei tre nasjonale fartøyvernssentera søkte til saman 33,4 mill. kroner i tilskot. I tillegg søkte ni andre aktørar om til saman 2 mill. kroner.

Tilskotsmidlane vart fordelte til arbeid med fellestenester ved dei tre fartøyvernssentera Nordnorsk Fartøyvernssenter og Båtmuseum i Gratangen, Hardanger fartøyvernssenter i Norheimsund og Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter. I tillegg vart det gjeve tilskot til prosjekt i regi av fire andre aktørar med mål om å sikre og vareta kunnskap relevant for antikvarisk istandsetjing gjennom mellom anna handverksforskning på verktøy, kurs og fagseminar.

I 2022 førebudde Riksantikvaren ei endring av praksis ved fordelinga av tilskot frå post 75. Målet med endringane er å bidra til at tilskot til løpande og viktige fellestenester ved fartøyvernssentera blir meir føreseielege. Endringane skal òg bidra til at tilskot blir meir målretta mot behova i fartøyvernet, og til auka kvalitet på fagutviklinga for fagfeltet.

Post 77 Tilskot til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, kan overføres (s.193)

Det blir foreslått ei løyving på 8 mill. kroner på posten for 2024. Posten er prisjustert. Posten er samstundes redusert med 1 mill. kroner mot ein tilsvarende auke i tilsegnsmakta. Samla er posten redusert med 460 000 kroner, eller 5,4 pst. samanlikna med saldert budsjett for 2023.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å medverke til at kulturmiljø blir tekne i bruk som ein ressurs, og medverke til at kulturmiljøfeltet får ein tydelegare plass i lokal og regional samfunnsutvikling.

Tildelingskriterium

Tilskot kan gjevast til prosjekt der offentlege og private aktørar inngår forpliktande samarbeid om formidling og tilrettelegging for berekraftig bevaring og bruk av kulturmiljø; kompetanseutvikling, nettverk og samarbeid; næring-, stads- og lokalsamfunnsutvikling.

Oppfølging og kontroll

Detaljert informasjon om rapporteringskrava blir gjevne i dei enkelte tilskotsbrev. Prosjekta blir mellom anna følgde opp systematisk i statusmøte. Kontrollen av tilskotsmottakarar skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av rapportar og rekneskapar.

Rapport 2022

I 2022 er det gjeve tilskot til 20 større og mindre prosjekt som tek i bruk kulturmiljø som ressurs i samfunnsutviklinga. Totalt har det i 2022 vore aktivitet i 26 prosjekt med tilskot frå post 77. I ti av dei er fylkeskommunane prosjekteigarar, sju blir leidde av kommunar, eit av eit regionråd, medan museum og andre aktørar er ansvarlege for dei åtte siste prosjekta.

Nokre av prosjekta er større regionale, fleirårige fellessatsingar med koordinering av verkemiddel frå alle tre forvaltningsnivåa. Andre prosjekt legg vekt på tverrfaglege satsingar mellom fleire kommunar, nettverksbygging og kompetanseheving.

Riksantikvaren har lagt opp til møteplassar og nettverk for erfaringsutveksling, kompetanseheving og metodeutvikling mellom prosjekta. I 2022 er det særskilt arbeidd med besøksforvaltning og digital gjenskaping.

Post 79 Tilskot til verdsarven, kan overføres (s.193-194)

Det blir foreslått ei løyving på 56,8 mill. kroner på posten for 2024. Posten er prisjustert.

Mål

Målet med tilskotsordninga er å medverke til å oppfylle forpliktingar Noreg har etter Unescos verdsarvkonvensjon. Ordninga skal medverke til at verdsarvområda blir utvikla som fyrtårn for den beste praksisen innan natur- og kulturmiljøforvaltning når det gjeld tilstand, forvaltning og formell beskyttelse.

Tildelingskriterium

Forskrift om tilskudd til verdsarv regulerer kva det kan gjevast tilskot til frå posten. Tilskot kan gjevast til fylkeskommunar, kommunar, museum, organisasjonar, bedrifter og privatpersonar. Tilskot kan gjevast til prosjekt og tiltak som er knytte til områda i Noreg som er innskrivne på Unescos verdsarvliste, med tilhøyrande buffersoner. I særlege tilfelle kan det gjevast tilskot til prosjekt og tiltak i område som er oppførte på Noregs tentative liste.

Oppfølging og kontroll

Rapporteringskrava blir gjevne i dei enkelte tilskotsbrev. Kontrollen av tilskotsbruken skjer gjennom generell formalia- og sannsynskontroll av innsende rapportar og rekneskapar. Oppfølging på staden kan vere særleg aktuelt og viktig for å sikre at arbeidet blir utført i samsvar med retningslinjer og vilkår. Regionalforvaltninga rapporterer til Riksantikvaren.

Rapport 2022

I 2022 vart det frå post 79 samla brukt 55,9 mill. kroner på verdsarv. Kostnadene til basisutstillinga «Vår verdsarv» er i 2022 overførte til post 22 Fleirårige prosjekt kulturmiljøforvaltning (6 mill. kroner). I tillegg er det gjevne støtte til tiltak i verdsarvområda frå andre postar, både på Riksantikvarens og Miljødirektoratets område.

Tabell 7.12 Tilskot til verdsarvområda i 2022 frå post 79

Verdsarvområda	Tilskot (i 1 000 kr)
Bryggen i Bergen	17 500
Røros bergstad og Circumferensen	9 350
Bergkunsten i Alta	6 000
Vegaøyan	5 250
Vestnorsk fjordlandskap	5 000
Urnes stavkyrkje	2 032
Struves meridianboge	1 755
Rjukan–Notodden industriarv	8 500
Foreninga Norges Verdensarv	518
Sum	55 905

8 Omtale av sektorovergripande klima- og miljøsaker

8.1.8 Kulturdepartementet (s.243-245)

Beskriving av miljøområde, miljømål og miljøutfordringar

Musea medverkar til å spreie kunnskap om samanhengar og endringar i dei natur- og kulturmiljøa som omgjev oss. Musea forvaltar kulturminne i form av bygningar og anlegg, i alt om lag 4 800 kulturhistoriske bygningar. Det er eit stort udekt behov for istandsetjing og restaurering av desse, ikkje minst som følgje av klimaendringar. Musea forvaltar dessutan om lag 170 kulturlandskap og om lag 190 hageanlegg. I tillegg forvaltar dei 69 tekniske og industrielle kulturminne, flytande fartøy og museumsbanar, som alle har særskilde behov for vedlikehald.

Ei kartlegging i 2019 synte at vedlikehaldet av mange av dei kulturhistoriske bygningane er mangelfullt; 55 pst. av bygningane krev restaurering.

Musea forvaltar òg handlingsboren kunnskap og annan immateriell kulturarv. Interesse for slik kunnskap er aukande i vår tid, når berekraft og samspel mellom natur og kultur for alvor er sett på dagsordenen. Musea har ei viktig rolle i dette arbeidet framover.

Departementet legg til grunn at kunnskapen i musea om materialbruk, tradisjonshandverk og tradisjonelle former for samspel mellom kultur og natur bør vidareutviklast for å komme samfunnet til gode på fleire måtar. Musea har ei viktig rolle i dette arbeidet. Tradisjonskunnskap knytt til kultur- og naturarv kjem til nytte i samtida og i utviklinga mot ei meir berekraftig framtid. Det er viktig å leggje til rette for auka kunnskapsutvikling på dette området.

Rapport for 2022

Nokre museum har utarbeidd eigne berekraftsstrategiar eller klima- og miljøplanar, andre museum nyttar FN's berekraftsmål som ein del av strategiplanen sin, og nokre har teke inn eit utval prioriterte berekraftsmål i overordna planverk. 25 museum rapporterer om planverk eller strategiar som omhandlar arbeid med klima og miljø.

Museum Stavanger og Ryfylkemuseet rapporterer at dei har skipa høvesvis eit berekraftsutval og ei arbeidsgruppe for klima og miljø til å syte for iverksetjing og oppfølging av tiltak. Ein fjerdedel av musea rapporterer at ei eller fleire avdelingar i verksemda var miljøfyrtårnsertifiserte i 2022. Andre miljøsertifiseringar som blir nemnde, inkluderer mellom anna Fairtrade, DEBIO og BREEAM-NOR, og det blir rapportert at Nasjonalmuseet er eit føredøme prosjekt i FutureBuilt.

Nokre av musea arbeider utoverretta med samarbeid om klima- og miljøtiltak: Nasjonalmuseet er ein del av eit næringslivsnettverk der lokale aktørar går saman for å medverke til å nå klimamåla for Oslo. Nynorsk kultursentrum har avtale med fylkeskommunen om berekraftskartlegging og er samstundes med i det internasjonale nettverket Citta Slow, og både Verdsarvsenter for Bergkunst – Alta Museum og Svalbard Museum samarbeider med lokale reiselivsaktørar om eit berekraftig reiseliv.

Så godt som alle musea rapporterer om tiltak som reduserer klimagassutslepp og økologiske fotavtrykk. Fleire av musea syner til straumsparende tiltak. Til dømes har Museumssenteret i Hordaland redusert straumbruken med 25 pst. i 2022 med ENØK-tiltak. Andre tiltak inkluderer kjeldesortering, digital møteverksemd, montering av el-ladepunkt og innkjøp av elektriske bilar. Fleire museum stiller høgare krav til andre aktørar på marknaden gjennom miljøkrav i tilbudsprosessar, ved kjøp av kortreiste varer og varer frå miljøsertifiserte leverandørar til butikk og kafé.

Mange museum rapporterer om klimarelatert formidling, og om lag halvta av musea er involverte i FoU-prosjekt som omhandlar tematikken. Eit døme er samarbeidet FL YT som blir finansiert gjennom utviklingsprogram for museum i Kulturdirektoratet. Prosjektet FL YT har som mål å finne inngangar til å adressere berekraft i formidling og forskning på kjernetema for musea. Prosjektet er eit samarbeid mellom MiA, Varanger museum, Helgeland Museum, Østfoldmuseene, Anno museum, UiT, NTNU, UiO, ICOM, Viken fylkes kommune og Riksantikvaren og går over perioden 2021–2024.

Mange museum legg vinn på oppgåver knytte til klima og miljø. Romsdalsmuseet nemner korleis ansvaret deira som samfunnsaktør er ein sentral drivar for forskning på og formidling av berekraft. Museet samarbeider med Klimafestivalen, Besteforeldrenes Klimaaksjon, DNT, Friluftsrådet, lokale husflidslag mfl. der sosial og kulturell berekraft gjennom ombruk, redesign og reparasjon står sentralt og blir utvikla vidare i form av formidling på museet. Ei kjerneoppgåve for Norsk Bergverksmuseum er å vareta naturmangfald og kulturmiljø, og berekraftsspørsmål har fått auka merksemd i formidlinga av saga om Sølverket.

Alle musea i Det nasjonale museumsnettverket rapporterer om tilpassingar for å redusere eige klimafotavtrykk: ved energisparing i bygg og drift, miljøkrav i innkjøp og større samarbeid med lokale og regionale aktørar. Dei fleste musea tykkjest ha sett i verk klima- og miljøtiltak i eiga verksemd, og

rapporteringane tyder på stadig aukande vektlegging av klima og miljø og av ei heilskapleg tilnærming til berekraft i musea.

Planar for det vidare arbeidet innanfor sektoren

Kulturdirektoratet forvaltar tilskotsordninga for tryggingstiltak ved musea. Det vart tildelt i underkant av 11,5 mill. kroner til slike tiltak. Hovudsakleg går midlane til tiltak mot brann, deretter tjuveri, ran og hærverk og noko mot naturskade. Gjennom åra har fleire museum fått midlar til å utarbeide tryggingssplanar, og ved inngangen til 2022 hadde 98 pst. av musea med driftstilskot frå Kultur- og likestillingsdepartementet heilskaplege tryggingssplanar. Grønt vegkart for kunst- og kultursektoren.

I mars 2021 lanserte Virke kultur og opplevelse, Virke Produsentforeningen, Norske Konsertarrangører, Norsk teater- og orkesterforening og Norske kulturhus «Grønt veikart for kunst- og kultursektoren». Vegkartet er eit overordna strategidokument for korleis kvar enkelt kan gjere kultursektoren grønare og meir berekraftig. Vegkartet set dagsordenen med overordna, tilrådde grep for at heile sektoren skal lykkast med grøn omstilling.

Kultur- og likestillingsdepartementet sluttar seg til at det er viktig at også kultursektoren arbeider aktivt for å nå klimamåla til regjeringa. Kultur- og likestillingsministeren har inngått ein intensjonsavtale om klimakutt med aktørar i kulturbransjen, både frå arbeidsgjevarside, arbeidstakersida og viktige interesseorganisasjonar. Som del av arbeidet med intensjonsavtalen løyvde Kultur- og likestillingsdepartementet 500 000 kroner til Virke Produsentforeningen mv. til kartlegging av klimagassutslepp frå kultursektoren i 2022–2023. Kartlegginga vil gje eit godt grunnlag for å vurdere i kva område i kultursektoren klimagasskutt vil ha størst effekt.

Grønt vegkart for berekraftige kulturopplevingar i Norden

I regi av Nordisk ministerråd vart programmet «Sustainable lifestyle in the Nordic Region» sett i gang hausten 2021. Programmet har seks prosjektområde, og prosjekt #2 Sustainable cultural experiences in the Nordic Region skal fremje nye initiativ, idear, verktøy og kunnskap om grønare kulturproduksjon og forbruk i Norden. Det nordiske grønne vegkartet vil vere eit verktøy som skal framskande den grønne utviklinga i kulturinstitusjonar i Norden. Vegkartet skal fungere som ein støttefunksjon og gjere det lettare for kulturinstitusjonar i Norden å komme i gang med, og få til, det grønne skiftet. Prosjektet er organisert på eit vis som vil leggje til rette for samarbeid mellom institusjonar og over landegrensar. Programmet skal lanserast hausten 2023.

10 Fornyng, forenkling og forbetring og arbeid med likestilling og mangfald i miljøforvaltning

10.1 Forenklingsarbeid, modernisering og betre gjennomføringskraft

Riksantikvaren (s.278)

Riksantikvaren har i løpet av dei siste åra utvikla fleire digitale løysingar som vil bidra til ei einsarta og effektiv kulturmiljøforvaltning. Dette gjeld mellom anna Digisak, som er ein søknadsportal og ei saksbehandlingsløysing for innsending og behandling av tilskots- og dispensasjonssaker. Digisak skal sikre ei enklare og betre brukaroppleving for søkjarar og saksbehandlarar og gje ei effektiv saksbehandling i forvaltninga. Riksantikvaren arbeider kontinuerleg med å forbetre løysinga og utvide Digisak til å inkludere fleire tilskots- og dispensasjonsordningar.

Digitaliserte arkiv gjev god tilgang på informasjon for fylkeskommunar og kommunar. Det er mellom anna utvikla ei søkjeteneste der kulturmiljøforvaltninga har tilgang til Riksantikvarens digitaliserte arkivmateriale, det vil seie digitaliserte historiske saksdokument, saksdokument frå Riksantikvarens digitale sakarkiv, teikningar og bilete.

Ei anna digital teneste, ADED (Archaeological Digital Excavation Documentation), er utvikla i samarbeid mellom universitetsmusea og Riksantikvaren. Tenesta skal bidra til å betre tilgangen til arkeologisk og vitskapleg dokumentasjon gjennom mellom anna utveksling av digital informasjon mellom musea og Riksantikvaren.

(s.285-286)

Kulturminne og kulturmiljø				
1429	Riksantikvaren			
	01	Driftsutgifter	161 243 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 777 000	
	22	Fleirårige prosjekt kulturminneforvaltning, <i>kan overførast</i>	32 185 000	
	60	Kulturminnekompetanse i kommunane	9 406 000	
	70	Tilskot til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne, <i>kan overførast</i>	41 522 000	
	71	Tilskot til freda kulturminne i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overførast</i>	151 889 000	
	72	Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne, <i>kan overførast</i>	62 298 000	
	73	Tilskot til bygningar og anlegg frå mellomalderen og brannsikring, <i>kan overførast</i>	57 850 000	
	74	Tilskot til fartøyvern, <i>kan overførast</i>	75 120 000	
<hr/>				
Kap.	Post		Kroner	Kroner
	75	Tilskot til fartøyvernssenter, <i>kan overførast</i>	18 552 000	
	77	Tilskot til verdiskapingsarbeid på kulturminneområde, <i>kan overførast</i>	7 986 000	
	79	Tilskot til verdsarven, <i>kan overførast</i>	56 785 000	706 613 000
1432	Norsk kulturminnefond			
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	132 298 000	132 298 000
	Sum Kulturminne og kulturmiljø			838 911 000

(s.290)

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskot til å styrkje kunnskap om og formidling av naturmangfaldet	16,6 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlege erverv, bevaring av viktige friluftslivsområde	45 mill. kroner
	61	Tilskot til klimatiltak og klimatilpassing	417,2 mill. kroner
	62	Tilskot til grøn skipsfart	190,3 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftslivsformål	28 mill. kroner
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskot til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne	61 mill. kroner
	71	Tilskot til freda kulturminne i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap	15 mill. kroner
	72	Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne	10 mill. kroner
	73	Tilskot til bygningar og anlegg frå mellomalderen og brannsikring	17 mill. kroner
	74	Tilskot til fartøyvern	10 mill. kroner
	75	Tilskot til fartøyvernservera	1 mill. kroner
	77	Tilskot til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	5 mill. kroner
	79	Tilskot til verdsarven	20 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsinga	2 460 mill. kroner

Olje- og energidepartementet

(s.43)

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
01	Driftsutgifter	196 760	210 637	246 100
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 50, 71 og 72</i>	28 307	36 000	33 000
50	Overføring til andre forvaltningsorgan, <i>kan overførast</i>	2 899	5 000	1 500
70	Tilskot til internasjonale organisasjonar mv.	6 608	8 800	13 200
71	Norsk Oljemuseum	17 000	15 300	16 200
72	Tilskot til petroleums- og energiformål, <i>kan overførast, kan nyttast under post 21</i>	7 029	4 000	14 000
	Sum kap. 1800	258 603	279 737	324 000

Post 71

Norsk Oljemuseum (s.46-47)

Stiftinga Norsk Oljemuseum er eit nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskap om utviklinga og betydninga av petroleumsverksemda for det norske samfunnet. Hovudoppgåva til museet er å dokumentere og formidle den norske oljehistoria gjennom å samle inn, omarbeide og lagre relevant historisk kjeldemateriale og gjere denne informasjonen tilgjengeleg gjennom utstillingar og anna publisering. Drifta av museet blir finansiert gjennom offentlege driftstilskot frå stat, fylkeskommune og kommune, avkastning frå fondsmidlar, bidrag frå oljeindustrien og eigne inntekter.

Det blir foreslått eit tilskot på 16,2 mill. kroner til Norsk Oljemuseum.

Resultat 2022

Norsk Oljemuseum hadde inntekter på 44,9 mill. kroner i 2022, der 17 mill. kroner kom frå Olje- og energidepartementet.

Etter to år der besøkstalet og billettinntektene var prega av pandemi, besøkte 214 664 gjester Oljemuseet i 2022. Dette er ny rekord og ein auke på 45 prosent frå den tidlegare besøksrekorden på 147 690 frå 2019. Den nye besøksrekorden kom i stor grad av den populære dinosaurutstillinga «Oljens øyenvitner». Det høge besøkstalet gav billettinntekter på heile 13,7 mill. kroner i 2022, noko som var 6 mill. kroner meir enn det som var budsjettert. Museet hadde trass i god inntening, eit negativt driftsresultat på om lag 2,2 mill. kroner. Netto avkastning på finansplasseringane til museet på om lag 2,4 mill. kroner gjorde at årsresultatet blei positivt og enda på i underkant av 0,2 mill. kroner. Årsresultatet blei avsett til annan eigenkapital. Annan eigenkapital var på om lag 58 mill. kroner per 31. desember 2022. Annan eigenkapital utgjer tidlegare «sponsorfond» som omfattar

finansielle bidrag frå privat næringsliv, som frå og med 2016 blei tatt inn som ein del av den ordinære rekneskapen og balansen til museet. Det inneber at avkastninga frå denne fondskapitalen blir ført som finansinntekt i rekneskapen deira. Disponering av denne inntekta skjer gjennom eit årleg uttak av eigenkapitalen, det vil seie dekning av det tapet som kjem fram i rekneskapen til museet – negativt årsresultat.

Vidare var 2022 prega av 50-årsmarkeringa av stortingsvedtaket frå 14. juni 1972 om å opprette Statoil og Oljedirektoratet. Som ein del av Equinors 50-årsmarkering blei det også arrangert ei lansering av historia til selskapet. På arrangementet blei to bind frå Universitet i Oslo presenterte og det nettbaserte historieprosjektet til museet offentleggjort. Vidare kom ein prosjektleiar for dokumentasjonsprosjektet om Alexander L. Kielland-ulykka på plass i starten av 2022. Prosjektet skal avsluttast i 2024. Det går også føre seg andre historie- og industriminneprosjekt, formidling, arrangement, kunnskapsutvikling og anna samarbeid med undervisningssektoren ved museet.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

(s.73)

Gjennom tilskot til Anno Norsk Skogmuseum, Kraftmuseet, det freda kraftanlegget Tysso I og Telemarkskanalen, har NVE bidratt til bevaring og formidling av norsk vassdrags- og energihistorie. Den største digitale satsinga har vore utvikling av «Kraftlandet», eit fellesprosjekt med Skogmuseum og Kraftmuseet som blei lansert i 2021. I 2022 blei det publisert episodar om vasskraftutbygging i 1950–1970, og det blei starta opp eit arbeid om vindkraft i eit historisk perspektiv.

NVE har arbeidd vidare med revidering av listeførte kulturminne innan sektoren i samarbeid med Riksantikvaren og den regionale kulturmiljøforvaltninga. Oversikta og utvalet av kulturminne med nasjonal verdi gir eit betre grunnlag for å ta omsyn til kulturminna. I 2022 blei det lansert ei ny digital løysing for dokumentasjon av kulturminne, slik at arbeidet med innsamling, lagring, tilgjengeleggjering og formidling blir enklare og meir effektiv.

Departementet vurderer det slik at NVE har lagt til rette for ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassdraga.

(s.80)

Kap. 1820 Noregs vassdrags- og energidirektorat

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
01	Driftsutgifter	656 836	724 500	899 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	33 687	75 500	91 000
22	Flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 45, 60 og 72</i>	221 154	255 500	332 000
23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	57 633	67 600	70 000
25	Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar	85 315	105 000	200 000
26	Reguleringsmyndigheita for energi	69 621	67 500	81 200
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast, kan nyttast under post 22</i>	26 298	25 000	29 000
60	Tilskot til flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 22 og 72</i>	87 694	105 500	105 000
62	Tilbakeføring av produksjonsavgift frå landbasert vindkraft		82 500	338 000
72	Tilskot til flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 22 og 60</i>	6 194	6 000	6 000
73	Tilskot til utjamning av overføringstariffar	20 000	20 000	18 000
74	Tilskot til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overførast</i>	7 200	7 000	7 100
75	Stønad til hushaldningar for ekstraordinære straumutgifter, <i>overslagsløyving</i>	26 421 469	44 700 000	9 750 000
76	Stønad til hushaldningskundar av nærvarmeanlegg, <i>kan overførast</i>			22 500
	Sum kap. 1820	27 693 101	46 241 600	11 948 800

Post 74 Tilskot til museums- og kulturminnetiltak, *kan overførast* (s.86)

Det blir foreslått ei løyving på 7,1 mill. kroner i tilskot til museums- og kulturminnetiltak.

Kraftmuseet

Det blir foreslått eit tilskot på 2,3 mill. kroner til Kraftmuseet som skal dekke lønns- og prosjektkostnader til eitt årsverk ved museet og vedlikehald av det freda kraftanlegget Tysso I i Ullensvang kommune.

Tilskotet skal bidra til å formidle og dokumentere historier om vatn og energi med hovudvekt på vasskraft, kraftoverføring, flaum, konsekvensar av inngrep og i tillegg miljøtiltak og vern av vassdrag. Vidare skal midlane brukast til drift og vidareutvikling av nettstaden kraftlandet.no, ein felles nettstad for museumssamarbeidet som dokumenterer, formidlar og aktualiserer vassdrags- og

energihistoria og fortløpande publiserer ny informasjon. Midlane skal også gå til å utvikle og arrangere ulike aktivitetar for undervisningssektoren.

Resultat 2022

Det blei utbetalt 2,35 mill. kroner i tilskot til dokumentasjon og formidling ved Kraftmuseet, deriblant 0,5 mill. kroner til vedlikehald av det freda kraftanlegget Tysso 1. Museet har også i 2022 bidratt til bevaring og formidling av norsk vassdrags- og energihistorie. Kraftmuseet står saman med Anno Norsk Skogmuseum og NVE bak den store digitale satsinga kraftlandet.no, som blei lansert i 2021. I 2022 blei det publisert ein episode om vasskraftutbygging 1950–1970 og samtidig starta eit arbeid med vindkraft i eit historisk perspektiv. Kraftmuseet har også vidareutvikla utstillinga «Kraftfull arkitektur» og KraftLaben.

Anno Norsk Skogmuseum

Det blir foreslått eit tilskot på 1,8 mill. kroner til Anno Norsk Skogmuseum i Elverum kommune som skal dekke lønns- og prosjektkostnader til eitt årsverk ved museet. Tilskotet skal bidra til formidling og dokumentasjon av historier om vatn og energi med hovudvekt på vasskraft, kraftoverføring, flaum, konsekvensar av inngrep og i tillegg miljøtiltak og vern av vassdrag. Vidare skal midlane brukast til drift og vidareutvikling av nettstaden kraftlandet.no. Midlane skal også gå til å utvikle og arrangere ulike aktivitetar for undervisningssektoren.

Resultat 2022

Det blei utbetalt 1,85 mill. kroner i tilskot til dokumentasjon og formidling ved Anno Norsk Skogmuseum. Museet har også i 2022 bidratt til bevaring og formidling av norsk vassdrags- og energihistorie. Anno Norsk Skogmuseum, saman med Kraftmuseet og NVE, står bak den store digitale satsinga kraftlandet.no, som blei lansert i 2021. Museet har også opna utstillinga «Kraft til enhver pris?», og planlegg ei ny fast utstilling «Ferskvann – de dyrebare dråpene».

Kommunal- og distriktsdepartementet

Post 70 Diverse føremål, kan overførast, kan nyttast under post 21 (s.67)

Løyvinga dekker kontingentar og enkelståande tilskot med namngjeven mottakar, som ikkje høyrer naturleg inn under andre budsjettpostar.

Løyvinga skal dekke om lag 300 000 kroner av Noregs årlege kontingent for medlemskap i European Institute of Public Administration (EIPA) og årlege kontingentar for Services of General Interest (SGI Europe) på om lag 210 000 kroner og International Hydrographic Organization (IHO) på om lag 1 mill. kroner. Løyvinga skal òg dekke nokon mindre stipendutbetalingar til mastergradstudentar innanfor økonomi og juss på bustad-, bumiljø- og byggområdet.

Det vil bli satt av 750 000 kroner til tiltak mot antisemittisme og om jødisk liv ved Jødisk museum i Trondheim. Midlane er ei vidareføring av eit tiltak frå handlingsplanane mot antisemittisme.

Det blir foreslått å løyve 2,9 mill. kroner

Post 30 Prosjektering av bygg, kan overførast (s.96)

Løyvinga dekker utgifter til prosjektering av prioriterte ordinære byggeprosjekt fram til fullført forprosjekt.

Rapport

I 2022 vart midlane brukte til vidare prosjektering av nytt Oslo fengsel, Bergen tinghus, samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet og byggetrinn 2 for nytt regjeringskvartal.

Prioriteringar og budsjettforslag for 2024

Det blir foreslått å løyve 376 mill. kroner til vidare prosjektering av byggetrinn 2 for nytt regjeringskvartal og 53 mill. kroner til vidare prosjektering av samlokalisering av Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet i Bergen. I tillegg blir det foreslått 10 mill. kroner til prosjektering av det samiske museet RiddoDouttarMuseat. Samla blir det foreslått å løyve 439 mill. kroner

Post 33 Vidareføring av ordinære byggeprosjekt, kan overførast (s.96)

Løyvinga dekker midlar til vidareføring av byggeprosjekt som Stortinget tidlegare har vedtatt å starte opp. Midlane skal sikre optimal framdrift i pågåande prosjekt.

Rapport

I 2022 vart det brukt 4 016 mill. kroner på posten. Dei største prosjekta var nytt regjeringskvartal byggetrinn 1, energiløysing for nytt regjeringskvartal, rehabilitering av tekniske anlegg ved Ila fengsel, fagskulen for brann- og redningspersonell og fjellanlegg for Nasjonalbiblioteket i Rana. I tillegg vart midlane brukte til prosjekter i avslutningsfase som mellom anna nybygg for Nasjonalmuseet og nytt museumsbygg for Saemien Sijte på Snåsa. Nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket i Rana vart ferdigstilt i 2022 og rehabilitering av tekniske anlegg ved Ila fengsel vart ferdigstilt i 2023.

Post 70 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, kan nyttast under post 22 (s.112)

Løyvinga på posten dekker diverse tilskot og kontingentar innanfor forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk.

Norsk teknisk museum

Det blir foreslått eit tilskot på 5,7 mill. kroner til Norsk Teknisk Museum.

Etter at Telenor avvikla støtta selskapet gav til Telemuseet, vart Norsk Teknisk Museum og Telemuseet slått saman i 2018. Departementet gir støtte for å vareta arven på teleområdet.

Telemuseet var samlokalisert med Norsk Teknisk Museum før samanslåinga, og dei er no fullt integrerte som eitt museum. Det er ikkje høve til å trekke teleområdet ut av museet igjen, og derfor heller ikkje høve til å bruke ei generell tilskotsordning som verkemiddel.

Føremålet med løyvinga er å sikre bevaring av Telemuseet sine museale samlingar og kulturminne som dokumenterer norsk telehistorie frå 1855 og fram til i dag, og kompetanse på teleområdet. I tråd med føringane frå Stortinget frå 2018, jf. Innst. 13 S (2017–2018), blir det òg sett av midlar til regional verksemd.

I 2022 vart det arbeidd med å utvikle ei ny, stor IKT-utstilling med teleområdet som eit berande element. Utstillinga opna våren 2022. I tillegg har arbeidet med å ta vare på og gjere tilgjengeleg registrerte arkiver fortsett, og arbeidet med digitalisering har halde fram. Vidare er det utarbeidd ein sikringsplan for museet sine samlingar, og ei rekke tiltak for å sikre telesamlingane er inkludert i planen.

Kriterium for måloppnåing er at samlingane frå Telemuseet blir varetatt, at dei er tilgjengelege gjennom utstillingar eller på førespurnad, og at kompetansen på teleområdet er oppretthalden. Departementet stiller krav og vilkår til bruken av midlane, inkludert om bruk på regional verksemd, og stiller krav om rapportering.

Prioriteringar og budsjettforslag for 2024 (s. 114)

Som følgje av avviklinga av StartOff-programmet blir det foreslått å redusere tilskotet til Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP) med 1 mill. kroner.

Det blir foreslått å redusere tilskotet til Norsk teknisk museum med 1,4 mill. kroner for å finne rom til andre satsingar.

Tilskot til hjelpe- og rettleiingstilbod til innbyggjarar med manglande eller låg digital kompetanse vil frå 2024 bli forvalta av Digitaliseringsdirektoratet. Posten blir derfor foreslått redusert med 8 mill. kroner mot ein tilsvarande auke under kap. 540, post 71.

Samla blir det foreslått å løyve 34,9 mill. kroner i 2024.

(s.269)

Tabell 1.4 Velferd, oppvekst og miljø

Tiltak/ordning	Dep.	Kat.	Kap./post	(i 1 000 kr)		
				Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
Tilskot til apotek ¹	HOD	B	0717/70	3 760	5 025	
Rekruttering og fagleg utvikling i allmennegetenesta	HOD	B	0762/70	5 600	5 700	6 000
Fraktrefusjonsordning for legemiddel ¹	HOD	B	717/70	3 198	5 025	
Sjukestovefinansiering, Finnmark	HOD	A	0732/70	10 600	11 000	11 600
Tilskot LIS1-stillingar ²	HOD	B	732/70	273 300	340 200	383 600
Tilskot til legevaktordning i distrikta	HOD	A	762/63	50 000	50 000	100 000
Landsdelsmusikarordninga i Nord-Noreg	KUD	A	323/60	23 145	23 830	25 400
Musikk- og scenekunstinstitusjonar	KUD	B	323/70	2 594 370	2 666 195	2 841 495
Det nasjonale museumsnettverket	KUD	B	328/70	2 285 920	2 282 930	2 506 300
Riksteateret	KUD	B	323/01	98 834	98 941	103 040
Riksteateret – turneverksemd	KUD	B	323/21	64 458	66 046	70 000
Kulturtanken (tidl. Rikskonsertane)	KUD	B	325/01	67 828	68 979	68 457
Regionale filmtiltak m.m.	KUD	A	334/73	111 340	114 620	145 000
Film- og dataspeltiltak	KUD	A	334/78	37 860	30 725	39 265
Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	KLD	B	1420/72	144 548	148 878	148 878
Tilskot til rovvilttiltak	KLD	B	1420/73	82 788	64 751	73 898
Tilskot til kalking og lokale fiskeformål ³	KLD	B	1420/21	274 449	284 257	288 948
Tilskot til kalking og lokale fiskeformål ⁴	KLD	B	1420/80	47 905	36 905	38 198
Verdiskaping på kulturminneområdet	KLD	B	1429/77	8 446	8 446	7 986
Skogplanting	KLD	B	1420/37	5 120	5 120	
Restaurering av myr ⁵	KLD	B	1420/38	21 090		

Justis- og beredskapsdepartementet

Post 71 Tilskudd

Justismuseet (s.106)

Justismuseet (Nasjonalt museum for politi, rettsvesen og kriminalomsorg) er ei privat stifting i Trondheim. Dette museet skal initiere og drive forskning og vere eit kompetansesenter for dokumentasjon og formidling av kunnskap om kva lov og rett har å seie for det norske samfunnet, historisk sett og i eit samfunnsaktuelt perspektiv.

Justismuseet søker årleg om tilskot og sender årsrapport og rekneskap, godkjende av revisor, til Justis- og beredskapsdepartementet. I 2023 er tilskotet på om lag 8 mill. kroner. I tillegg til tilskot, inntekt frå billettsal og utleige av magasin skal Justismuseet søke støtte frå frie fond og private og offentlege støtteordningar.

Kultur- og likestillingsdepartementet har god kompetanse på museumsområdet, museumspolitikk og museumsutvikling, og dei forvaltar årleg om lag to milliardar kroner til museum og andre kulturvernformål. Som følgje av at ansvaret for forvaltninga av tilskotet til Justismuseet skal flyttast frå Justis- og beredskapsdepartementet til Kultur- og likestillingsdepartementet frå og med 2024, blir det foreslått å redusere løyvinga med 9,8 mill. kroner, mot ein tilsvarande auke av løyvinga under Kultur- og likestillingsdepartementet, kap. 328, post 70.

Det blir foreslått å avvikle post 71 Tilskudd til Justismuseet.

(s.202)

Tabell 7.1 Samla oversikt over enkeltstående tilskot under Justis- og beredskapsdepartementet i 2024

Tilskotsmottakar	Kap.	Post	Tilskot i 2023	Forslag 2024
Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS)	400	70	9 680	10 100
Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (NKVTS) (drift av nettportal)	400	70	4 636	4 636
Nasjonalt kunnskapssenter om vald og traumatisk stress (iltak for å førebygge vald i nære relasjonar/ informasjonskampanje)	400	70	950	950
Regionale ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoedsførebygging (nasjonal konferanse)	400	70	450	450
Regionale ressurscenter om vald, traumatisk stress og sjølvmoedsførebygging (iltak for å førebygge vald i nære relasjonar / informasjonskampanje)	400	70	950	950
Oslo kommunes EX/IN-prosjekt	433	70	1 000	1 000
Forandringshuset i regi av KFUK/KFUM	433	70	2 000	2 000
Krisesentersekretariatet (Rosa-prosjektet)	440	70	5 039	5 300
Justismuseet	440	71	8 200	
Norsk elektroteknisk Komite (NEK), Norsk brannvernforening	451	70	7 300	7 743
Telenor Kystradio og Avinor Svalbard	455	72	127 781	135 953
Redningsselskapet	455	73	134 176	140 098
Svalbard kirke	480	50	5 750	6 000
Svalbard Museum	480	50	14 420	14 900

Ansvaret for forvaltninga av tilskotet til Justismuseet er overført til Kultur- og likestillingsdepartementet frå og med 2024.

Justis- og beredskapsdepartementet – Svalbardsbudsjettet

4.7 Kultur- og likestillingsdepartementet (s. 27)

Svalbard Museum

Svalbard Museum er eit natur- og kulturhistorisk museum lokalisert i Svalbard forskingspark i Longyearbyen. Museet er innlemma i det nasjonale museumsnettverket. I tillegg til løyvinga over svalbardbudsjettet kap. 0004 Svalbard Museum, får museet midlar over Kultur- og likestillingsdepartementet sitt budsjett, kap. 328, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.

I 2022 hadde Svalbard Museum om lag 44 000 besøkande, ein auke på vel 200 pst. frå 2021, og dermed på same nivå som før covid-19.

For 2023 er det løyvd. 2,1 mill. kroner i ordinært driftstilskot på Kultur- og likestillingsdepartementet sitt budsjett til Svalbard Museum. Regjeringa foreslår ei løyving på 2,2 mill. kroner til Svalbard Museum over Det nasjonale museumsnettverket i 2024, jf. vedlegg 1.

Post 70 Tilskudd til Svalbard Museum

Løyvinga skal gå til å dekke husleige og andre bygningsmessige kostnader for Svalbard Museum i Svalbard forskingspark. Løyvinga skal vidare dekke drift av dei kulturhistoriske magasina og lønn og bustadutgifter for stillinga som konservator og samlingsforvaltar.

I tillegg til denne løyvinga blir det tildelt midlar til Svalbard Museum på Kultur- og likestillingsdepartementet sitt budsjett, kap. 328, post 70 Det nasjonale museumsnettverket. Det er foreslått ei løyving på posten på 14,9 mill. kroner.

Nordnorsk Kunstmuseum

Nordnorsk Kunstmuseum tok i bruk nye og utvida lokale for visuell kunst i Longyearbyen i 2022. Museet har ansvar for programmering for det nystarta Nordover Kunstsenter som opna i november 2022. Tiltaket er eit samarbeidsprosjekt mellom Longyearbyen lokalstyre og Nordnorsk Kunstmuseum.

(s.33)

5 Oversikt over forslag til løyvingar på svalbardbudsjettet 2024

(s.38)

Den følgjande oversikta viser rekneskapstal for 2022, vedteke budsjett for 2023 og forslag til løyving på svalbardbudsjettet for 2024. Inntektene er eksklusive tilskotet frå statsbudsjettet.

Nærmare omtale av svalbardrekneskapen 2022 finst i Meld. St. 3 (2022–2023) *Statsrekneskapen 2022*.

	(i 1 000 kr)		
	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
Utgifter	629 726	581 877	611 921
Inntekter	236 908	205 470	205 373

Utgifter på programkategori 06.80 fordelte på kapittel

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024	Pst. endr. 23/24
0001	Tilskudd til Svalbard kirke	5 650	5 750	6 000	4,3
0003	Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre	160 290	165 180	174 200	5,5
0004	Tilskudd til Svalbard Museum	14 000	14 420	14 900	3,3
0005	Sysselmasteren (jf. kap. 3005)	88 028	86 195	90 100	4,5
0006	Sysselmasterens transporttjeneste (jf. kap. 3006)	291 844	245 160	258 000	5,2
0007	Tilfeldige utgifter	42 970	36 100	38 200	5,8
0009	Kulturminnetiltak (jf. kap. 3009)	2 310	2 260	2 400	6,2
0011	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	2 205	2 240	2 450	9,4
0017	Norsk Polarinstitutt – refusjon	3 800	3 900	4 100	5,1
0018	Navigasjonsinnretninger	2 672	4 340	4 500	3,7
0019	Meteorologisk institutt – husleie Bjørnøya og Hopen	7 516	7 782	8 100	4,1
0020	Statsbygg, Svalbard	2 306	2 340	2 400	2,6
0022	Skattekontoret, Svalbard (jf. kap. 3022)	6 135	6 210	6 570	5,8
	Sum kategori 06.80	629 726	581 877	611 921	5,2

Kap. 0004 Tilskudd til Svalbard Museum

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
70	Tilskudd til Svalbard Museum	14 000	14 420	14 900
	Sum kap. 0004	14 000	14 420	14 900

Samferdselsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter (s.86)

Det foreslås bevilget 4 566,1 mill. kr.

Posten dekker ordinære driftsutgifter som administrasjon, lønn og husleie mv. samt utgifter til Norsk vegmuseum, utvikling, drift og forvaltning av IT-systemer som brukes ved gjennomføring av prosjekter og forvaltning av tilskuddsordninger. Videre omfatter posten forvaltningsoppgaver innenfor veiområdet, bl.a. forvaltning av grunneiendommer, avgivelse eller bistand ved uttalelser til andres planer etter plan- og bygningsloven, søknader om dispensasjon fra byggegrense, avkjørsel og gravetillatelse og utvikling av kvalitetssystem for planlegging og gjennomføring av utbyggingsprosjekter.

På posten inngår også utgifter til tjenester på transportområdet som er en vesentlig del av Statens vegvesens tjenester. Dette omfatter bl.a. nasjonale oppgaver som arbeid med strategisk samferdselsplanlegging og samordning av eierskapet for data og analyse i etaten. I tillegg inngår regelutvikling, regulering og digitalisering av vei transport i Norge, sektoroppgaver innen klima og miljø, trafiksikkerhet, drift av veitrafikkentraler, automatisk trafikkontroll, arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap samt forskning og utvikling (FoU).

Nærmere om budsjettforslaget (s.165)

Kap. 1352 Jernbanedirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 386,4 mill. kr. Bevilgningen omfatter Jernbanedirektoratets driftsutgifter, inkl. utgifter til drift av Norsk fagskole for lokomotivførere og Norsk jernbanemuseum. Hoveddelen av Jernbanedirektoratets driftsutgifter består av lønnsutgifter, utgifter til lokaler, IKT-utstyr, kjøp av tjenester og reiser.

Jernbanedirektoratet ivaretar bl.a.:

(...)

Videre settes det av om lag 40 mill. kr til drift av Norsk jernbanemuseum. Dette omfatter utgifter til drift av museet på Hamar, publikumsutstillinger, dokumentasjon, restaurering og utgifter til drift av kongevognen. Norsk jernbanemuseum har siden 1896 dokumentert jernbanens historie og betydning for utviklingen av det norske samfunnet. Utstillinger og arrangementer ved Norsk jernbanemuseum har i underkant av 30 000 besøkende i året.

Post 76 Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren (s.179)

Det foreslås bevilget 39,4 mill. kr. Dette er en økning på 14,4 mill. kr fra saldert budsjett 2023. Regjeringen foreslår å styrke tilskuddsordningen slik at det kan tas bedre vare på historisk togmateriell. Forslaget følger opp Jernbanedirektoratets Plan for historisk togmateriell, delrapport 2.

Tilskuddet forvaltes av Norsk jernbanemuseum. Det skal sikre ivaretagelse og formidling av jernbanehistorien, primært gjennom støtte til drift av museumsbaner og sekundært gjennom støtte til jernbanehistoriske prosjekter. Tilskuddsordningen er i dag todelt. Det utbetales driftstilskudd til museumsbaner basert på en kalkyle utviklet i samarbeid med sektoren og prosjekttilskudd basert på faglige vurderinger gjort av et fagråd bestående av representanter for jernbanesektoren,

museumssektoren og frivilligheten. Tilskuddsordningen er forholdsvis ny, og det ble gjennomført en evaluering av denne i 2023.

Jernbanehistorien er en viktig del av norsk industrihistorie. Rapporten fra Jernbanedirektoratet viser økt finansieringsbehov spesielt til historisk rullende materiell. Vern gjennom bruk er et grunnleggende prinsipp i den norske kulturminneforvaltningen. Økningen av tilskuddet til historisk togmateriell skal motsvares med tilsvarende beløp i egeninnsats eller egenkapital fra de som mottar tilskudd. Styrking av dette tilskuddet vil bidra til mer forutsigbare økonomiske rammebetingelser for de frivillige, som igjen vil legge til rette for bedre bevaring av jernbanens kulturminner.

Jernbanestrekninger driftet av etablerte museer kalles museumsbaner. Disse banene tar vare på og formidler materiell og immateriell kulturarv knyttet til alle sider av jernbanedriften i Norge. I tillegg er det en rekke organisasjoner, miljøer og enkeltpersoner som gjør en innsats for å ivareta og løfte frem jernbanevirksomhetens historie i Norge.

Museumsbanene måles på kjørte personkilometer samt utløste timer frivillighet og/eller egeninntjening. Ved prosjektsøknader fra frivilligheten er kriteriene høy kulturhistorisk verdi, innsats og kvalitet på gjennomførte prosjekter.

Norsk jernbanemuseum har tett kontakt med og følger opp de miljøene som mottar tilskudd. I rapporter for tildelinger over en grenseverdi skal regnskap godkjennes revisor.

Kap. 4352 Jernbanedirektoratet (s.180)

Det budsjetteres med 5,9 mill. kr i inntekter. Av dette gjelder 1,7 mill. kr Norsk jernbanemuseum og 4,2 mill. kr gjelder kurs- og semesteravgifter ved Norsk fagskole for lokomotivførere og konsulentoppdrag for Norske tog. Merinntektsfullmakten for posten foreslås videreført, jf. forslag til romertallsvedtak.

Jernbanedirektoratet (s. 212)

Ved utgangen av 2022 hadde Jernbanedirektoratet 170 tilsette. Kvinnedelen var 39 pst. Norsk jernbanemuseum er ein etat under Jernbanedirektoratet. Museet hadde 24 tilsette ved utgangen av 2022, og kvinnedelen var 48 pst.

Forsvarsdepartementet

Post 71 Overføringer til andre, kan overføres

Stiftelsen KNM Narvik Stiftelsen (s.72)

KNM Narvik ble opprettet i 2005, og mottok fregatten KNM Narvik i 2007. Siden den gang har stiftelsen driftet fartøyet som et museumsskip. Fregatten ligger fortøyd på militært område på Karljohansvern i Horten. Fregatten vedlikeholdes og driftes av stiftelsen, ved hjelp av Venneforeningen KNM Narvik. Stiftelsen har laget en mulighetsstudie og utviklet et konsept der planen er at flere fartøyer skal inngå i gjenstandssamlingen.

Det foreslås et tilskudd til Stiftelsen KNM Narvik i 2024 på 2,5 mill. kroner. Tilskuddet gis som et enkeltstående tilskudd. Tilskuddet gis som en støtte til Stiftelsen KNM Narviks arbeid med å bevare skip av museal interesse, herunder fregatten KNM Narvik, og stiftelsens arbeid med en mulig utvidelse av gjenstandssamlingen.

Forsvarsstaben og Forsvarets fellestjenester

Forsvarets museer (s.89-90)

Forsvars- og krigshistorie står i kjernen av nasjonens historie. Forsvarets museer har en nøkkelrolle i formidling av forsvars- og krigshistorie. Forsvarets museer skal være et uavhengig, troverdig og profesjonelt museum som når ut til flest mulig. Museet skal være et nav i et nettverk av museer med denne tematikken over hele landet.

I 2021 ble det i Meld. St. 23 (2020–2021) Musea i samfunnet – Tillit, ting og tid anbefalt å overføre Forsvarets museer til det nasjonale museumsnettverket under Kultur- og likestillingsdepartementet. Imidlertid ser en slik løsning bort fra de mange avhengighetene og synergiene mellom museet og andre aktører i forsvarssektoren som museet samarbeider med. Det gjelder for eksempel festningsforvaltning, materiellforvaltning og kompetansesamarbeid. Dette tilsier at det er hensiktsmessig å beholde Forsvarets museer i forsvarssektoren, men skille det ut fra Forsvaret.

Flere utredninger peker på at det er stort behov for å modernisere Forsvarets museer. Et budsjettmessig løft er nødvendig for at museene skal kunne fylle de rollene museene er gitt. Det foreslås derfor å øremerke en økning av budsjettet til Forsvarets museer med 22 mill. kroner i 2024. Regjeringens forslag til hvordan museumsorganisasjonen skal videreutvikles innenfor forsvarssektoren vil fremmes som del av neste langtidsplan for forsvarssektoren.

Post 71 Overføringer til andre

Norges Hjemmefrontmuseums støtte til faglitteratur om norsk forsvars- og okkupasjonshistorie (s.96) Norges Hjemmefrontmuseum (NHM) støtter hvert år eksterne bokprosjekter, for å bidra til utgivelse av vitenskapelige og populærvitenskapelige bøker om norsk forsvarshistorie og norsk okkupasjonshistorie, som er avhengig av produksjonsstøtte for å kunne nå ut til et større publikum. Omsøkte prosjekter skal tilfredsstillende vitenskapelige og faglitterære kriterier. I 2022 støttet NHM fem bokprosjekter. Tilskuddsordningens formål og bestemmelse for tildeling fremgår av retningslinjer for disponering av billettinntekter fra NHM.

Bevilgningen til tilskuddsordningen foreslås berammet til maksimalt 1 mill. kroner i 2024, og finansieres av NHMs billettinntekter under kap. 4720, post 01.

10 Oppfølging av FNs bærekraftsmål

Mål 11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn: Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. (s.148)

Delmål 11.4: Styrke innsatsen for å verne om og sikre kultur- og naturarven i verden.

Forsvarssektoren er en betydelig forvalter av norsk kulturarv og kulturmiljø, og produserer et mangfold av kulturopplevelser. Forsvarssektorens 14 nasjonale festningsverk og flere grensebefestninger er attraktive arenaer for historie- og kulturformidling, reiseliv og rekreasjon. Fokuset på festningene som kulturdestinasjoner er økende og mange av Forsvarets museer er å finne på festningene. Nye service- og opplevelsestilbud er etablert i samarbeid med kommuner, venneforeninger, investorer og private aktører innenfor kultur- og næringsliv. Dette har over en tiårsperiode bidratt til en økning i publikumstilstrømningen fra 1,9 mill. besøkende i 2009 til 4,4 mill. besøkende i 2019. I 2022 hadde festningene om lag 3 millioner besøkende.

Det utføres kartlegging, arkeologiske utgravinger og merking av arkeologiske kulturminner i forsvarssektorens områder. Forsvarsbygg har i perioden levert kulturminnerådgivning i forbindelse med utarbeiding av arealplaner i Halkvarre skyte- og øvingsfelt.

Forsvarsbygg jobber kontinuerlig med tilpasning og oppgradering slik at kulturminneverdier og god funksjonalitet opprettholdes. I 2022 har man blant annet utført prosjekter på fredete bygninger på Skjold og satt i stand gammene ved Vardøhus festning. Gammene er noen av de eldste bygningene i Finnmark.

Forsvarsbygg har utarbeidet en veileder i bærekraftig utvikling av festningene som implementeres i forvaltningen. Veilederen er et godt grunnlag for å gjøre festningene til attraktive og bærekraftige besøksmål.

Kunnskapsdepartementet

Post 71 Tilskot til vitensenter (s.113)

Eit vitensenter er eit lærings- og opplevingscenter for teknologi, naturvitskap og matematikk der besøkande lærer ved å eksperimentere. Vitensentera er eit viktig verkemiddel for auka kunnskap i teknologi og realfag og bidreg til å skape interesse for og rekruttering til eit kompetanseområde Noreg treng. Sentera fungerer som ei støtte og gir verktøy til skulane og lærarane i opplæringa.

Tilbodet er basert på læreplanar i realfag. Hausten 2023 er det 13 vitensenter i

Vitensenterprogrammet i Forskingsrådet:

- Jærmuseet – Rogaland
- Nordnorsk vitensenter – Tromsø
- Vitensenteret i Oslo v/Norsk Teknisk Museum
- Vilvite – Bergen
- Vitenlaben – Grenland
- Vitensenteret i Trondheim
- Vitensenteret Innlandet – Gjøvik
- Inspiria Science Center – Østfold
- Sørlandet vitensenter – Arendal og Kristiansand
- Vitenparken Campus Ås
- Atlanterhavsparken – Ålesund
- Vitensenter Nordland – Mo i Rana
- ViteMeir – Kaupanger

Post 50 Statlege universitet og høgskular, kan nyttast under post 70, og post 70 Private høgskular, kan nyttast under post 50

Universitetsmusea (s.180)

Fem universitet har eit særskilt ansvar for å ta hand om vitskapelege samlingar og drive museum med publikumsutstillingar. Universitetsmusea hadde til saman 1,3 mill. besøkande i 2022, ein auke på over 8 pst. frå 2021. Skuleklassar og barnefamiljar er viktige målgrupper for formidlinga.

Forskning er grunnlag for utstillingar og formidlinga ved universitetsmusea. Den vitskapelege publiseringa ved universitetsmusea har, som ved universiteta og høgskulane elles, gått ned frå 2021 til 2022, og ligg i gjennomsnitt på 1,3 publiseringspoeng per fagleg tilsett. Dette er noko høgare enn gjennomsnittet ved universiteta og høgskulane, som låg på 1,17 i 2022.

Universiteta har ansvar for å sikre og bevare samlingane for ettertida. Sikringa av magasinareala for dei verdifulle vitskapelege samlingane er stort sett som tidlegare. Rapporteringa frå 2022 tyder på at den største utfordringa for dei fleste musea framleis er risikoen for vasskadar.

Bygg for undervisning og forskning

(s.185)

(...) Våren 2023 blei avtalane for innreiing for prosjektet Livsvitskapsbygget inngått innanfor gjeldande kostnadsramme. For å vidareføre prosjektet foreslår regjeringa 2,8 mrd. kroner til bygging og utstyr i 2024. Prosjektet skal etter planen stå ferdig i siste halvdel av 2026. Vidare foreslår regjeringa 720 mill. kroner til bygging og utstyr til nytt vikingtidsmuseum og 123 mill. kroner til

byggeprosjektet for Blått bygg ved Nord universitet. Regjeringa foreslår òg å auke løyvinga over kap. 260, post 50 til brukarutstyrprosjektet for Blått bygg med 43 mill. kroner. I budsjettet for 2022 vedtok Stortinget at Nord universitet skal få ein husleigekompensasjon på 75 pst. for Blått bygg. I samband med at nybygget i dette prosjektet står ferdig i midten av 2024, foreslår Kunnskapsdepartementet å auke løyvinga på kap. 260, post 50 med 11,9 mill. kroner til Nord universitet i 2024.

(s.324)

Byggtabellar for universitet og høgskular

Tabell 3.1 Ordinære prosjekt under bygging i 2024, Kommunal- og distriktsdepartementet, kap. 530, post 31 og 33 og kap. 2445, post 31 og 33 og brukarutstyrprosjekt over kap. 530, post 45

Institusjon	Prosjekt	Kostnadsramme	
		i mill. kroner, prisnivå 1.7.2024	Bruttoareal (m ²)
Universitetet i Oslo og Oslo universitetssjukehus	Livsvitskapsbygget	13 015	97 500
Universitetet i Oslo	Midlar til utstyr og inventar for Livsvitskapsbygget	1 337	
Universitetet i Oslo	Vikingtidsmuseum på Bygdøy, tilbygg og rehabilitering	3 903	Nybygg: 9 300 Ombygging: 3 800
Universitetet i Oslo	Midlar til utstyr og inventar for Vikingtidsmuseet	323	
Nord universitet	Blått bygg	639	10 080
Nord universitet ¹	Midlar til utstyr og inventar for Blått bygg	132	
Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet (NFD prosjekteigar)	Norsk Havteknologisenter	5 394	46 400
Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet (NFD prosjekteigar)	Midlar til utstyr og inventar for Norsk havteknologisenter	4 881	
Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet	Ny campus i Trondheim for Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet	7 239 ²	91 000
Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet	Ny campus i Trondheim for Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet inkl. midlar til utstyr og inventar	577	

¹ Nord universitet er ansvarleg for utstyrprosjektet, som blir finansiert over Kunnskapsdepartementets kap. 260.

² Kostnadsramma inkluderer NTNUs andel av kostnader til infrastruktur o.a. på om lag 400 mill. kroner (som skal dekkast innanfor uendra løyving for NTNU).

Nærings- og fiskeridepartementet

(s.100)

Tabell 5.3 Prosjekter og mottakere som fikk utbetalt støtte i 2022 over kr 200 000

	(i 1 000 kr)
Mottaker – prosjekt	
Dekning av husleiekostnader for Akvariet i Bergen	4 800
Finnmarksløpet	2 500
Støtte til ulike prosjekter som fremmer likestilling i fiskeriene	2 154
Node Maritimt Forum	1 500
United Nations Global Compact	1 400
International Maritime Organization (IMO) – frivillige bistandsprosjekter	1 000
Longyearbyen lokalstyres næringsarbeid	1 000
UNIS Arctic Safety Center	1 000
European Bureau for Conservation and Development (EBCD) – bærekraftig bruk av marine ressurser	1 043
EBRD – støtte til latvisk rådgiver	883
Norsk senter for nærskipsfart – Maritimt Forum for prosjekt Short Sea Promotion Centre	450
Stiftelsen Rettferd	350
Merkevareforeningen Norsk Hval – Bedre folkehelse gjennom aktivt informasjonsarbeid om bærekraftig Norsk Hval	275
Catch Certificate – Ny IT-grunnmur	250
Standard Norge – bruk av standarder i regelverksutvikling	250
Museum Nord – SKREI – Lofotfiskets kulturarsenter	250

Budsjettforslag

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 45

Kystkultur (s.148)

Det foreslås avsatt 12 mill. kroner til kystkultur. Formålet med midlene er å ivareta den maritime kulturarven, i det alt vesentlige gjennom å bidra til finansiering av Kystverkmusea. Kystverkmusea er et nettverkssamarbeid mellom Lindesnes Fyrmuseum, Jærmuseet, Sunnmøre Museum, Museum Nord og Museene for kystkultur og gjenreising i Finnmark.

Kystverkmusea dokumenterer og formidler etatens historie i tråd med mål om at Kystverkets kulturarv skal være grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping.

Utenriksdepartementet

Norsk kulturliv har fått flere internasjonale muligheter og bredere internasjonal kontaktflate (s.40) (...)

Innen visuell kunst var den nordisk-samiske utstillingen på kunstbiennalen i Venezia en hovedsatsing. Pressearbeidet her ga uttelling med omtale i 150 artikler i utenlandske media. Åpningen av det nye Nasjonalmuseet ble benyttet til å introdusere tilreisende museumsledere, gallerister og kuratorer for norske kunstnere, museer og gallerier. Det ble også holdt et nettverksarrangement for å knytte kontakter med norske gallerister, kuratorer, kritikere og kunstnere.

Helse- og omsorgsdepartementet

Post 79 Tilskudd (s.277)

Bevilgningen dekker bl.a. tilskudd til utviklings- og kompetansehevende tiltak innenfor enkelte områder av helsetjenesten.

Vesentlige endringsforslag, ut over gjennomgående budsjettiltak omtalt i del I, og generell pris og lønnsjustering:

– Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner knyttet til styrking av andre prioriterte områder.

Følgende tiltak fra saldert budsjett for 2023 foreslås videreført i budsjettforslaget for 2024:

– Utvikle og styrke etisk kompetanse i helse- og omsorgstjenestene, Universitetet i Oslo. Øvrig tilskudd til senteret er omtalt under kap. 761, post 21.

– Norsk ressursgruppe for organdonasjon (Norod)

– Nasjonalt faglig nettverk for organdonasjon til transplantasjon (NFNOT)

– Stiftelsen organdonasjon

– Nasjonalt medisinsk museum

– Standard Norge

– Rekruttering av blodgivere

– Røde Kors. Tilskuddet utbetales til Norges Røde Kors.

– Blå Kors Kompasset. Blå Kors har utviklet modeller og tiltak som kan nå barn som er pårørende.

– Onkologiske faggrupper

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Post 70 Tilskudd

Bevilgningen dekker tilskudd til institusjoner og organisasjoner på departementets politikkområde og departementets forpliktelser knyttet til internasjonale avtaler. Store deler av bevilgningen er bundet opp av internasjonale avtaler og driftstilskudd til ulike organisasjoner.

Rapport

Av en bevilgning på 37,4 mill. kroner er det utgiftsført 37 mill. kroner i 2022. Om lag 78 pst. av det totale regnskapet på posten knytter seg til departementets internasjonale forpliktelser, hvorav de to største gjelder deltakelsen i ESF+/EaSI-programmet og Det europeiske arbeidsmiljøinstituttet i Bilbao. Institusjoner og organisasjoner som ble tildelt midler i 2022 var:

Mottaker/formål	Beløp	Rapportering
<i>Sum internasjonale forpliktelser</i>	<i>28 876 000</i>	Midlene er benyttet til å dekke utgifter til EU-kontingenter, driftsstøtte til internasjonale organisasjoner mv.
Mental helse – drift av arbeidslivstelefonen	1 668 000	Tilskuddet går til drift av arbeidslivstelefonen. Arbeidslivstelefonen er et lavterskeltilbud med hovedvekt på svartjeneste og veiledning innen psykososiale problemstillinger og mellommenneskelig rådgivning for enkeltpersoner som har utfordringer i arbeidslivet. Henvendelsene kommer primært via telefon, men med en dreining over tid til mer bruk av e-post og chat. Fra 2021 til 2022 gikk antall anrop og besvarte samtaler på telefon noe ned, (-6,1 pst. og -2 pst.), mens antallet chathenvendelser og besvarte chatter økte med 24,5 pst. og 31,3 pst.
Norsk Oljemuseum	6 500 000	I juni 2021 vedtok Stortinget at det skulle opprettes et dokumentasjonsprosjekt om Alexander L. Kiellandulykken. Prosjektet skal gjennomføres som et 3-årig prosjekt ved Norsk Oljemuseum (NOM). Det er bevilget til sammen 8,0 mill. kroner fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet (6,5 mill. kroner) og Olje- og energidepartementet (1,5 mill. kroner). Midlene skal benyttes til å gjennomføre en historisk dokumentasjon om Alexander L. Kiellandulykken. Den skal dokumentere Kielland-nettverkets arbeid i etterkant og de overlevende og etterlattes opplevelser, jf. Prop. 1 S (2021–2022). Det vises her til Stortingets vedtak om at formålet med det historiske dokumentasjonsprosjektet er å dokumentere opplevelsene sett fra overlevende og etterlattes ståsted.
<i>Totalt regnskapsført</i>	<i>37 044 000</i>	

Barne- og familiedepartementet

Noreg i tusen år – Nasjonaljubileet 2030

Regjeringa ønskjer at 1 000-årsjubileet for slaget på Stiklestad blir ei nasjonal markering, der Museene Arven AS (tidlegare Stiklestad Nasjonale Kultursenter) skal vere navet i jubileet. Fram mot 2030 vil det vere ein jubileumsstafett med ulike tema og markeringar. Tusenårsmarkeringane skal skape engasjement, debatt og interesse for norsk historie og kulturarv i åra fram mot 2030. I 2023 var temaet «Ressurser og rikdom», og mottakarane av tilskot var «Tore Hunds rike», «Moster 2024» og «Valdres i 100 år».

I 2024 er temaet «Verdier i lovverket». Regjeringa føreslår tilskot til desse markeringane i 2024:

- «Moster 2024», eit sjølvstendig 1 000-årsjubileum for innføringa av kristenretten i 1024. Jubileumsaktivitetane er mange, og hovudmålgruppa er barn og unge.
- «Lagabøtejubileet Frosta 2024» er markeringa Frosta kommune og Frostatinget steller i stand for å markere Nasjonaljubileet 2030. Midlane skal gå til ei rekkje markeringar og aktivitetar for eit breitt publikum.
- Arrangementet «Tusenårsstaden Gulatinget» skal mellom anna markere at Gulatinget er eit av dei eldste regionale lagtinga i Norden og vart samla gjennom 400 år frå om lag år 900 til år 1300.

Det blir også føreslått tilskot til «Midtnorsk Kultur- og Strikkefestival» for å arrangere ein festival i 2024 med temaa ull, garn og husflid i tusen år, til føreprosjekt til utvikling av eit tusenårsteppe, og til arrangement i regi av Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

I tillegg kjem tilskotet til sekretariatsoppgåver til Museene Arven AS (tidlegare Stiklestad Nasjonale Kultursenter). Regjeringa har sett ned ein nasjonal komité for Nasjonaljubileet 2030. Museene Arven AS er sekretariat for komiteen. Komiteen er sett saman på ein måte som dekkjer viktige delar av norsk samfunnsliv, og med personar som har kunnskap og evne til å bidra til at Nasjonaljubileet blir ei nasjonal markering. Den nasjonale komiteén hadde det fyrste møtet sitt i samband med markeringa knytt til Tore Hund sitt rike på Bjarkøy og Trondenes i juni 2023. Det blir føreslått ei auka løyving på 4 mill. kroner i 2024. Regjeringa arbeider òg med ein plan for å setje i stand steinkyrkjer frå mellomalderen fram mot tusenårsmarkeringa, jf. omtale om innsats under Kyrkjebygga over.

Post 77 Nasjonaljubileet 2030

Løyvinga på posten går til tiltak i samband med Nasjonaljubileet 2030. Av løyvinga på posten føreslår departementet tilskot til jubileumstiltak, fordelt med:

- 2 mill. kroner til Gulen kommune for arrangementet «Tusenårsstaden Gulatinget», der det mellom anna skal markerast at Gulatinget er eit av de eldste regionale lagtinga i Norden og var samla gjennom 400 år frå om lag år 900 til år 1300
- 3 mill. kroner til «Moster 2024 AS» til jubileumsaktivitetar, med hovudmålgruppa barn og unge
- 750 000 kroner til Frosta kommune for arrangementet «Lagabøtejubileet Frosta 2024», der midlane skal gå til arrangement og aktivitetar for eit breitt publikum knytt til jubileet
- 235 000 kroner til organisasjonen «Midtnorsk Kultur- og Strikkefestival» for å arrangere ein festival i 2024 med temaa ull, garn og husflid i tusen år

– 400 000 kroner til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn til arrangement knytte til tema for jubileumsstafetten i 2024 om «verdier i lovverket»

Det blir òg føreslått tilskot over posten til Museene i Sør-Trøndelag AS ved Nordenfjeldske kunstindustrimuseum til eit føreprosjekt til utvikling av eit tusenårsteppe. I tillegg kjem tilskotet til sekretariatsoppgåver til Museene Arven AS (tidlegare Stiklestad Nasjonale Kultursenter)